IX. évfolyam, 17. szám

1953 április 23

Ára: 70 fillér

Ludas Matyi



BOLDOG GYEREKEK

— Az úgy volt gyerekek, hogy választásra készülődtünk, a gróf volt a jelölt . . . Hát egyszer csak jön a főszolgabíró két csendőrrel . . . Érted, kisfiam?

— Nem értem. Mi az, hogy „gróf"? Mi az, hogy „főszolgabíró"? És mi az, hogy „csendőr"?

Egy régi választás



— Azon töprengek, hogy a százezer holdas gróf Festetich, vagy a kétszázezer holdas herceg Esterházy képviseljen-e . . .

Az „Ezer tócsa országa“

Igazán nem dicsekvésképen mondom, de húszegynéhány esztendővel ezelőtt magam is azok közé tartoztam, akik barátom és írótársam, a tehetséges költő feltáplálása érdekében indított kampányban szerény képességeik szerint résztvettek. Pesttől nem messze laktam annakidején és a költő nem sajnált egy kis falujárást, különösen olyankor, mikor az éhségtől már hálni járt belé az ihlet. Egyszer éppen választások idején látogatott meg, a kerítéseken még kint lógtak a plakátok, melyeken a megválasztandó honatyák fűt, fát és egyéb boldogságos veleményeket igértek a népnek. A szél egyként lengette a foszladozó plakátok és a választók rongyait.

Nevezzem a községet Rákoshepének, ismert hely, ott van mindjárt Rákoshupa mellett. Mindegy, hogy az ország melyik községéről van szó, ma már úgysem ismerne rá senki, úgy megváltozott. Nem volt éppen nagy, de minek is lett volna az, sok nyomorúság kis helyen is elfért. A vasútállomáson vártam a költőt, késő ősz volt akkor és sötét este, mikor megérkezett. Rajtam kívül egy sovány apa várt még ott két bőgő kisgyerekkel, várta a feleségét, helyesebben az anyát várta, hogy jön a munkából és betömi a gyerek száját.

Barátom éppen jókor érkezett meg, elállt az eső, így hát felülről nem áztunk meg, míg hazaértünk. Ám alulról!

Ezt a községet az „Ezer tócsa országának“ lehetett nevezni egy-egy eső után, de e címet az én utcám egyedül is elbírta.

Az én utcám, fenét! Kinizsi Pálé volt, a törökverő hadvezéré. Ugy nagyjából meg is felelt a középkori jellegzetességeknek, bár az én modernebb szemléletemmel szívesen és sokáig elnézegettem volna, amint a bikaerejű hős fogai közt a korombeli közlekedésügyi miniszterrel, markában pedig a községi kupaktanács akkori tagjaival táncol, a szintén korombeli népjóléti miniszter reverendás hasán. Ma sem értem, miért nem inkább Horthy Miklósról nevezték el az utcát. Az egyik oldalán elterülő szinte beláthatatlan kertészeti trágyaállománya, valamint annak szörnyen penetráns illata szinte kínálta erre a megtiszteltetésre.

Egy kocsmából pompás világítás csapott az utcára, oda igyekeztünk holmi italféléért, mert a költő, ha csak enni kapott, hamar ingerlékeny lett. A víz egyébként is ihatatlannak bizonyult, az ottani kutak teljes eredménnyel tudtak védekezni a megivás ellen, sajátságos rákoshepei ízt gyüjtve magukba.

A kocsmai világítás is csak kívülről tűnt a feneketlen sötétben pompásnak, bent már zavarba jött az ember, hogy minek nevezze. Petróleumgázlámpa volt, a fővárostól egy ugrásnyira, modern csoda. Én vakító büdösségnek neveztem el, barátom meglepően rövid fejtörés után orrfacsaró fénynek.

Mikor már hazafelé ballagtunk, a költő a jóhiszemű emberek gyanútlanságával lépkedett mellettem, éppen elfértünk a félméternyi téglajárdán, mellyel ez a többkilométeres főútvonal mintegy százötven méteren át fedve volt. Csakhamar bekövetkezett az a lélektani pillanat, amikor barátom bokáig lépett az ezer latyak egyikébe. Későn vettem elő zsebemből a közvilágítást.

— Az istenit — morogta —, de hamar végetért a kövezet.

— Tévedsz, barátom — világosítottam fel a történelmi tények ismeretében. — Itt a mult hónapban az országos képviselőválasztás ért véget . . .

*

Ez a jelenet jutott eszembe most a napokban, mikor én voltam a költő vendége, ő kínált meg teával, szendviccsel és egyéb jókkal, életnívója emelkedésének kézzelfogható bizonyítékaival. Ellentétben a már említett időkkel, mikor kedvenc irodalmi műfaja a középkori igricekhez hasonlóan a szájhagyomány volt, vagyis azt ette meg, amit más otthagyott.

Erről beszélgettünk, meg Rákoshepéről, ahol a vízvezeték legyőzte a kutat, ecet sem ég már a lámpában s ahol — noha választások lesznek — nem igérik meg az út kikövezését. Nem igérik, mert már másfél évvel ezelőtt szép csendben megépült egészen Pestig.

Sándor József

Készülünk a választásra



Az első lépés a szavazás felé.

Ami a magyar felsőház naplójából annakidején kimaradt



Nem emlékszem pontosan, hogy mikor történt, de hogy szóról-szóra így történt, arra több élő tanút tudnék állítani.

Az 1930-as évek elején a magyar felsőházban az újságírói karzatról figyeltük az ülést. Valami különösen érdekes ügy szerepelhetett napirenden, mert nemcsak az újságírók karzata, de az ülésterem is zsúfolt volt. Megjelentek az összes főrendek, élükön a főhercegekkel, főpapokkal és a többi közgazdasági vezetőegyéniségekkel. Nem emlékszem már miről folyt a vita, amikor egyszerre csak sivító hangon a következő közbeszólás hangzott el:

— Állítsák vissza a jobbágyságot!

Egy pillanatig néma csend támadt, mindenki a hang irányába nézett, többen jóindulatúan nevettek, sőt voltak olyanok is, akik sokatmondóan integettek a közbeszóló, gróf Zselénszky Róbert főrend felé, aki büszkén ült tolókocsiján. Komornyikja tolta be a magyar parlamentbe, hogy ott felidézze, förtelmes közbeszólásával a középkor hangját.

A közbeszólás után a szónok gyorsan befejezte beszédét. Az elnök felfüggesztette az ülést és magához kérette a jegyzőket. Mint később megtudtuk, töröltette a jegyzőkönyvből a közbeszólást. Ne maradjon nyoma annak, hogy egy magyar főrend a XX. században a jobbágyságot akarta visszaállítani Magyarországon.

Azért jutott eszembe ez a történet, mert most választja az ország új képviselőit. Azok közül, akikből gróf Zselénszky Róbert a harmincas évek magyar felsőházának egyik tagja jobbágyokat akart csinálni.

V. E.

Levél a szerkesztőséghez



Kedves Ludas Matyi!

Soraidból minden héten az építő kritikát olvasom és ezeket megszívlelve, én is kezdtem jobb munkát végezni.

Meg is lett a jobb munka eredménye.

Január 1-én lettem a pördeföldei állami gazdaság traktorosa. Munkámat azzal kezdtem, hogy a gondjaimra bízott szétszedett állapotban lévő G—35-ös gépet és a hozzátartozó munkagépet olyan állapotba igyekeztem hozni, hogy azzal a tavaszi kampányban minél kevesebb baj legyen.

Munkámat siker koronázta.

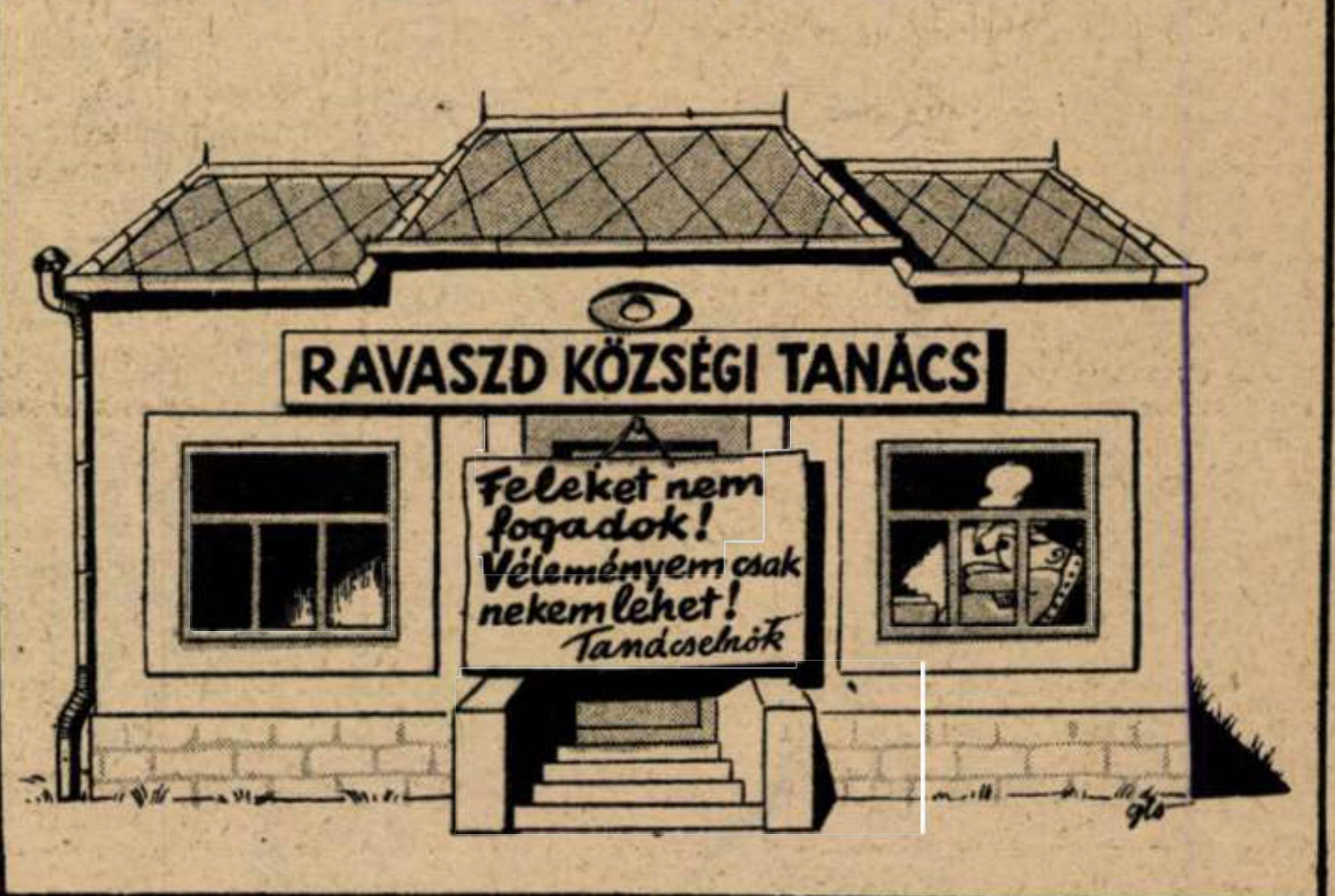
A tavaszi munkát március elsején tudtuk megkezdeni. Gépünk éjjel-nappal, vasárnap, ünnepnap egyformán dolgozott, említhető hiba nem jött közbe. A jól kijavított gépek megállták helyüket. Ezért a tavalyi három gép helyett az idén egy gép végezte el az összes tavaszi munkát. Március derekán vállalást tettünk, hogy április 4-e tiszteletére befejezzük féléves tervünket, amely áll 440 normálhold talajmunkából. A határidőt megelőzve, március 31-én befejeztük vállalásunkat. Ezenfelül április 4-re virradó éjszaka napi normámat 210 százalékra teljesítettem. Ezzel ünnepeltem felszabadulásunk ünnepét.

Azért, hogy gépem ilyen szép eredménnyel dolgozott, április 4-én mindkét oldalára piros betűvel „Ludas Matyi“ nevet festettem. Ezzel traktorom a „Ludas Matyi“ nevet kapta. Remélem, nem haragszik meg érte.

Maradok a Ludas Matyi hű olvasója:

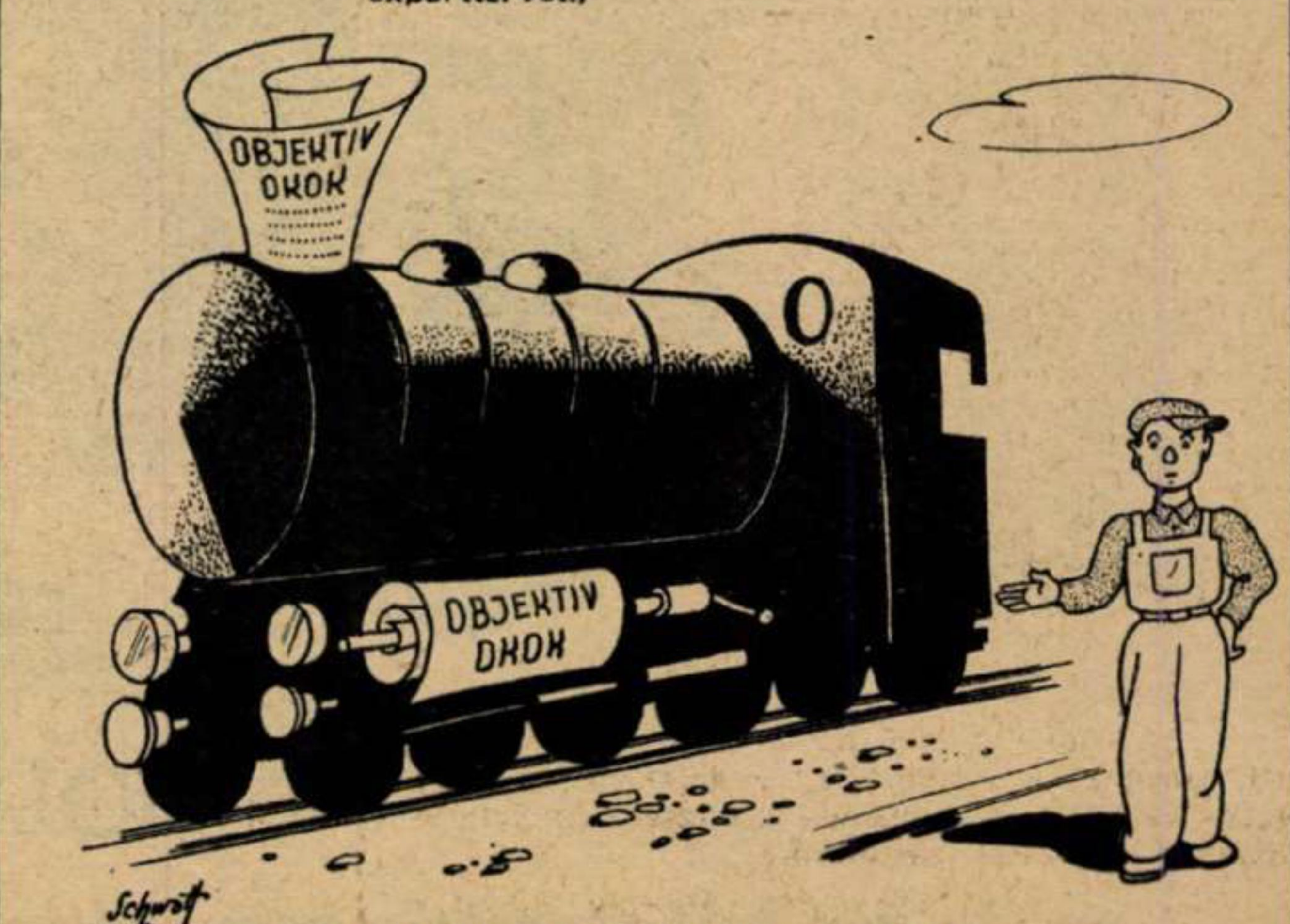
Id. Nagy Károly,
a pördeföldei Állami Gazdaság traktorosa

Tanácselnök, vagy törökbasa?



FURA MOZDONY

(A „Kalapács“ írja, hogy az R. M. Csőgyár hiányos szállítása miatt a Mávagban nem tudják teljesíteni az exporttervet.)



— Mit szólnának ehhez az egyiptomiak?



A Sündisznó szatirát írt, remeket.
Vele, persze, lapkiadót keresett.
Kiadócég direktora Gyáva Nyúl, —
Szatiráért eleinte vágyva nyúl.
Mondja is, hogy: — „A szatira idevág,
Amíg vannak Varangyok és Viperák.
S mivel vannak, — ki kell őket irtani!
Fegyvert ide! A kígyót hadd irtsa ki!“

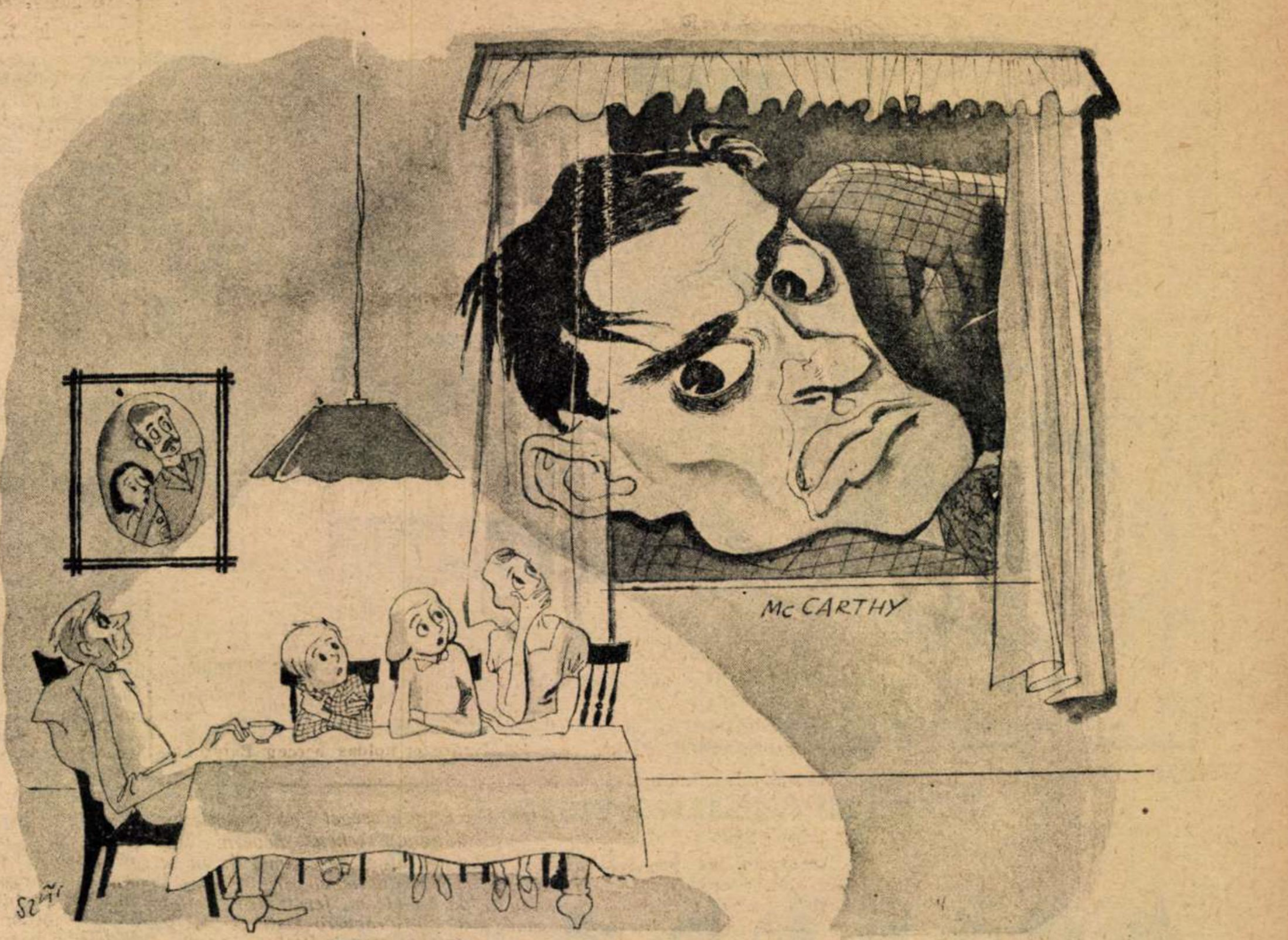
Szólt Sündisznónk: „Hát, ami azt illeti,
Az én tüském príma. Erre nincs neki
Ellenszere, védelme és menhelye,
Vipera és Varangy tönkremegy bele!
Nézd csak meg a tüskéimet, drága Nyúl!“ —

A Nyúl nézi, majd sebesen hátranyúl,
Ollót hoz és dadog: „Túl is hegyesek!
A hegyükből valamennyit lenyesek.
Ezt sugallja nékem a jóakarat,
E tüskékkel megszúrhatnád magadat,
Megszúrhatnád, kedves Sünöm, magad is!“
(S minden tüskét letompított a hamis.)

Ember is van, aki arra jól vigyáz:
Viperákat ne érhesse semmi gyász.
Résen áll, hogy a tüskéket lenyesse,
Amiket a szatira fent hegyesre!

(Fordította: K. Tóth Lenke)

AMERIKAI ÉLETFORMA



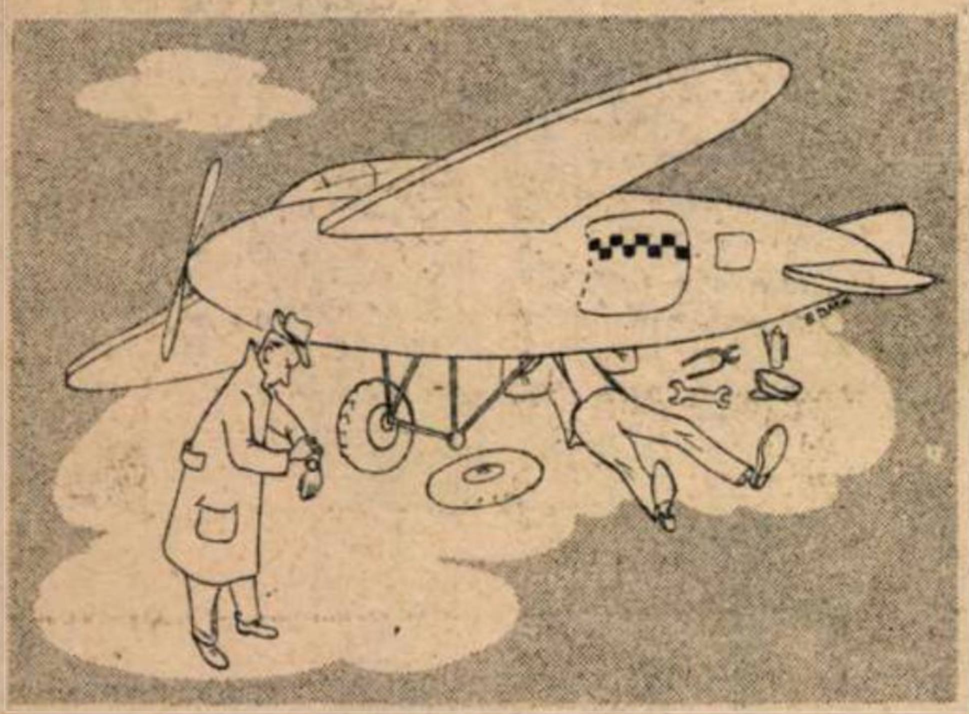
A következmény



— Nézd szaktárs a mi maradi művezetőnket! Ha még sokáig megy ezen a régi, kitaposott úton, nemsokára teljesen el fog süllyedni...

Valószínűtlen eset

(Légitaxik vannak forgalomban.)



— Még öt perc és gyalog megyek tovább!

Kulákbánat



— Igazán feltalálhatnának már egy olyan gépet, amelyik a szántást és a vetést magától végezné el, vagy az elmaradt szántásért és vetésért kiszabott büntetést elengedné...

(Beküldte: Altorjay Alfréd)

KÉRNÉM TISZTELETTEL...



...Ugyan kérem! Hogy mernek itt demokráciáról beszélni! Itt! Nyugaton, ott igen! Ott minden osztálynak megvan a maga pártja! Minden osztály harcolhat a maga érdekeiért! Ha valaki munkás, akkor a munkáspártokban megvédik az érdekeit... Hogy néha közéjük lőnek és letartóztatják a vezetőiket? Hát drága istenkém, mi a fenének mennek ki az utcára tüntetni, követelőzni és megzavarni a rendet!? Milyen dolog ez kérném tisztelettel? Nem kultúremberre valló, semmi esetre sem. Mert kérem, miért nem lőnek a gyárosok, bankárok és más kultúremberek közé? Miért nem lőnek Rockefeller közé, meg Du-Pont közé? Azért, könyörgöm, mert kultúremberek, mert nem vonulnak fel az utcákon, hogy a közlekedési forgalmat akadályozva, jobb megélhetést, politikai jogokat meg nem tudom én miket követeljenek...

...Ott, kérném tisztelettel, minden osztálynak megvan a maga pártja, mely hivatott képviselni osztályának érdekeit. Amikor eljön a választások ideje, mindenki szabadon arra a pártra szavazhat, amelyikre akar. A fene sem tehet róla, hogy mindig a felsőtízezer kerül ki győztesen. Persze, hogy a dolgozók teszik a lakosság 99%-át, de hiába, könyörgöm, hogyha nincs szavazati joguk és akiknek van azok olyan kerületben laknak, ahol pechükre annyi szavazat kell egy mandátumhoz, amennyit nem tesz ki az egész kerület lakossága sem. Akiknek pedig érvényes a szavazatuk, azok meg nem a munkások javát akarják. Kérem, ott demokrácia van, nem lehet az embereket kényszeríteni! Ha nem akarnak kizsákmányolás nélkül élni, hát nem akarnak. És ez akár tetszik a gyártulajdonosoknak, akár nem, bele kell nyugodniok...

...És mi a helyzet itt? Egy párt van! Egy-gy-gy-gy! Nézze a hüvelykujjamat. Ennyi párt van összesen! Összesen! Na? Hát ez kiknek az érdekeit képviseli vajjon? Csak az egyféle célért harcoló embereket képviselheti. De például ki képviseli egy nagykereskedő vagy egy gyáros érdekét? Senki! Ha egy munkás a tőkés gyárában szeretne dolgozni, szavazhat a tőkésre? Nem tud, könyörgöm. Ha valaki egy földesúrnál szeretne cseléd lenni, szavazhat a földesúrra? Nem szavazhat, kérném tisztelettel. Hát mi ez kérem?! Hol van itt a demokrácia?!...

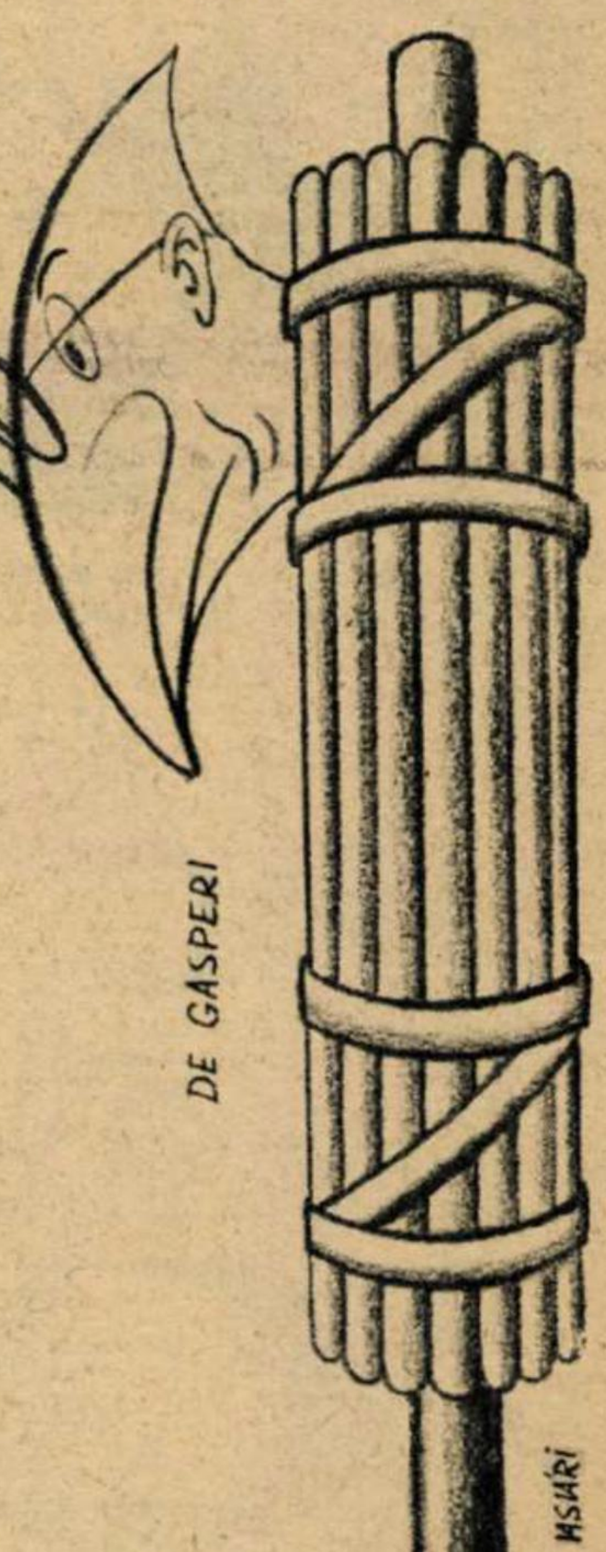
...És egyébként sem képviselheti egy párt minden dolgozónak az érdekét. Mert ugyebár a dolgozók között is van munkás, van paraszt, és van értelmiségi dolgozó... Bocsánat, az ön édesapja ugye esztergályos... vagyis ön munkásszármazású... Na, kérném tisztelettel, hát mit gondol, kinek az érdekét képviselik ezek a... kommunisták... vagyis ez az egy párt? A munkásokét? Dehogy, a parasztokét! A kommunisták csak beszélnek, beszélnek s közben nézzük meg, hogy mit csinálnak. A munkásokat dolgoztatják, azután a parasztokkal szedetik le a tejfölt. Miért kell olyan gyors ütemben fejleszteni a nehézipart és ezeknek a szegény munkásoknak ennyi rengeteg traktort, kombájnt, meg arató-cséplő-izét gyártani? Hogy a *parasztoknak* könnyítsék meg a munkát! Miért kell öntöző berendezéseket építeniök, meg azt a rengeteg — bocsánat a kifejezésért — műtrágyát gyártaniok? Hogy a *parasztoknak* legyen termékenyebb és jövedelmezőbb a földje! Miért kell özönsok lábbelit, textiliát és egyéb iparcikket gyártani? Hogy a *paraszt* vásárolhassa fel a méregdrágán eladott termékeiből nyert hasznon: s ez a fejlődés oda fog vezetni, hogy a munkások egyszerűen el fognak menni parasztnak, kérném tisztelettel, s iparországból agrárországgá leszünk...

...Tessék? Hogy viccelt? Hogy nem munkás, hanem parasztszármazású? Hm... Eee... Én is csak vicceltem! Hehehe... Hát persze, hogy a munkások érdekeit védi ez a párt. És kinek a terhére? Éppen, hogy a parasztság terhére, könyörgöm. Miért viszik azt a sok traktort, ekét, csatornát, meg azt a rengeteg illetlen műdolgot a parasztoknak? Hogy minél olcsóbban, minél többet tudjanak termelni a *munkások* részére, akik fillérekért vásárolják fel a terményt azon az óriási hasznon, amit a méregdrágán eladott iparcikkekből zsebeltek be. S ez odavezet, hogy a nyomorgó parasztok egyre nagyobb számmal adják gyermekeiket az ipar területére... Így lettünk, kérném tisztelettel, agrárországból iparországgá...

...Micsoda? Hogy ön értelmiségi dolgozó? Azoknak a legrosszabb kérem! Azoknak a céljaiért ki harcol?... De... most jövök rá... Ön először azt mondta, hogy munkásszármazású, azután... Tessék? Hogy az apja munkás, az anyja pedig paraszt? A munkások és parasztok soraiból kerül ki az új értelmiség? Hogy a munkásság, parasztság és értelmiség egy célért, a kommunizmus felépítéséért harcol és nem is lehet más párt, csak az az egy, amely ennek a célnak a megvalósítását tűzte maga elé?... Jó, ne tessék azért rázni... Igen, megyek, kérném tisztelettel. ...Úgysem lehet magukkal rendesen beszélgetni... Most is folyton kiröhögtek... könyörgöm... és kérném tisztelettel...

Kékvölgyi Vilmos

Újfasizmus

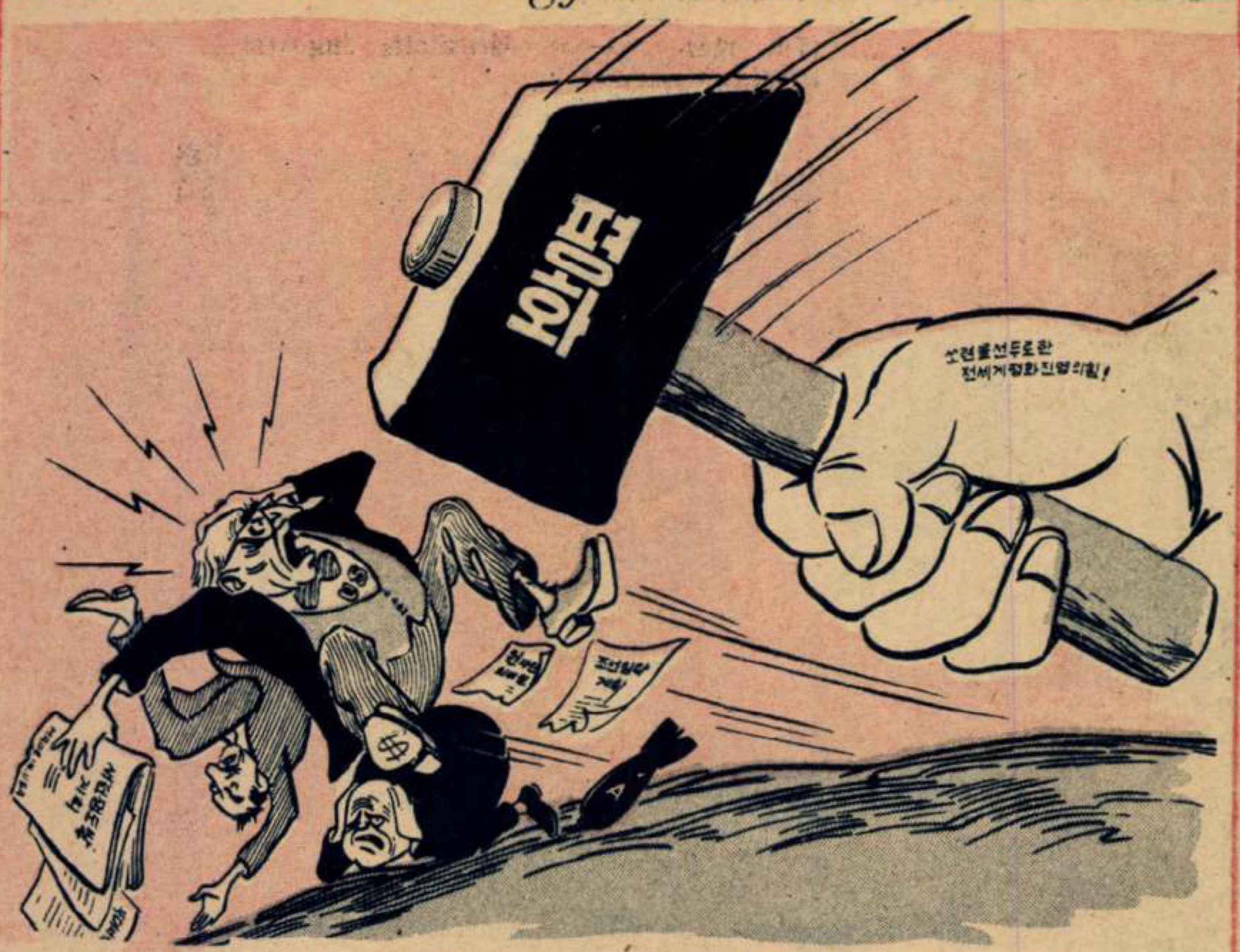


A Néphadsereg Színházának pénztáránál



— Mikor kezdődik az előadás?
— Hét órakor.
— És mikor van vége?
— Az előadásnak féltizenegykor, a tapsnak tizenegykor.

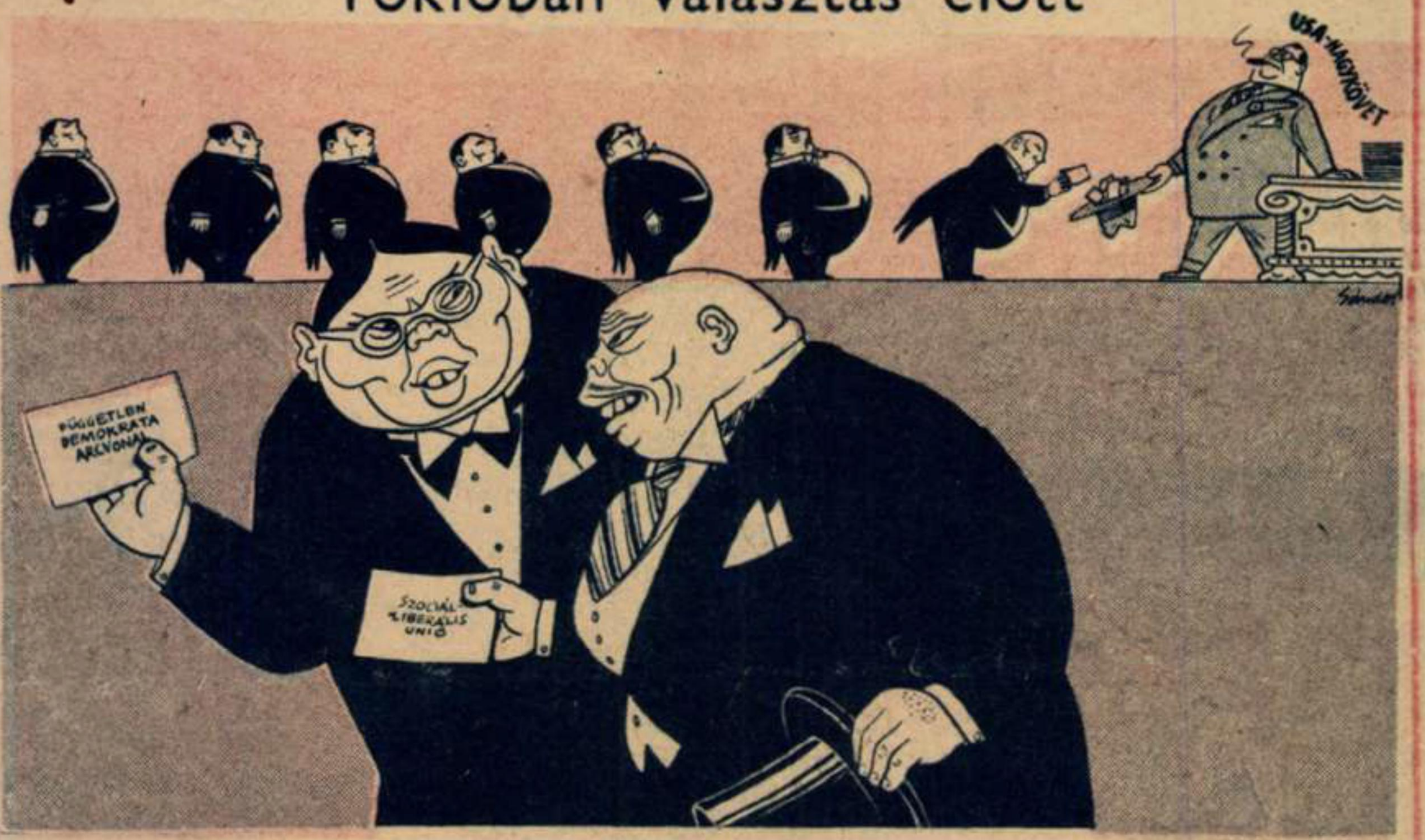
A béke legyőzi a háborút!



(Dzsong-Csang-Pha rajza a „Korea a szabadságért" c. kiállításról)

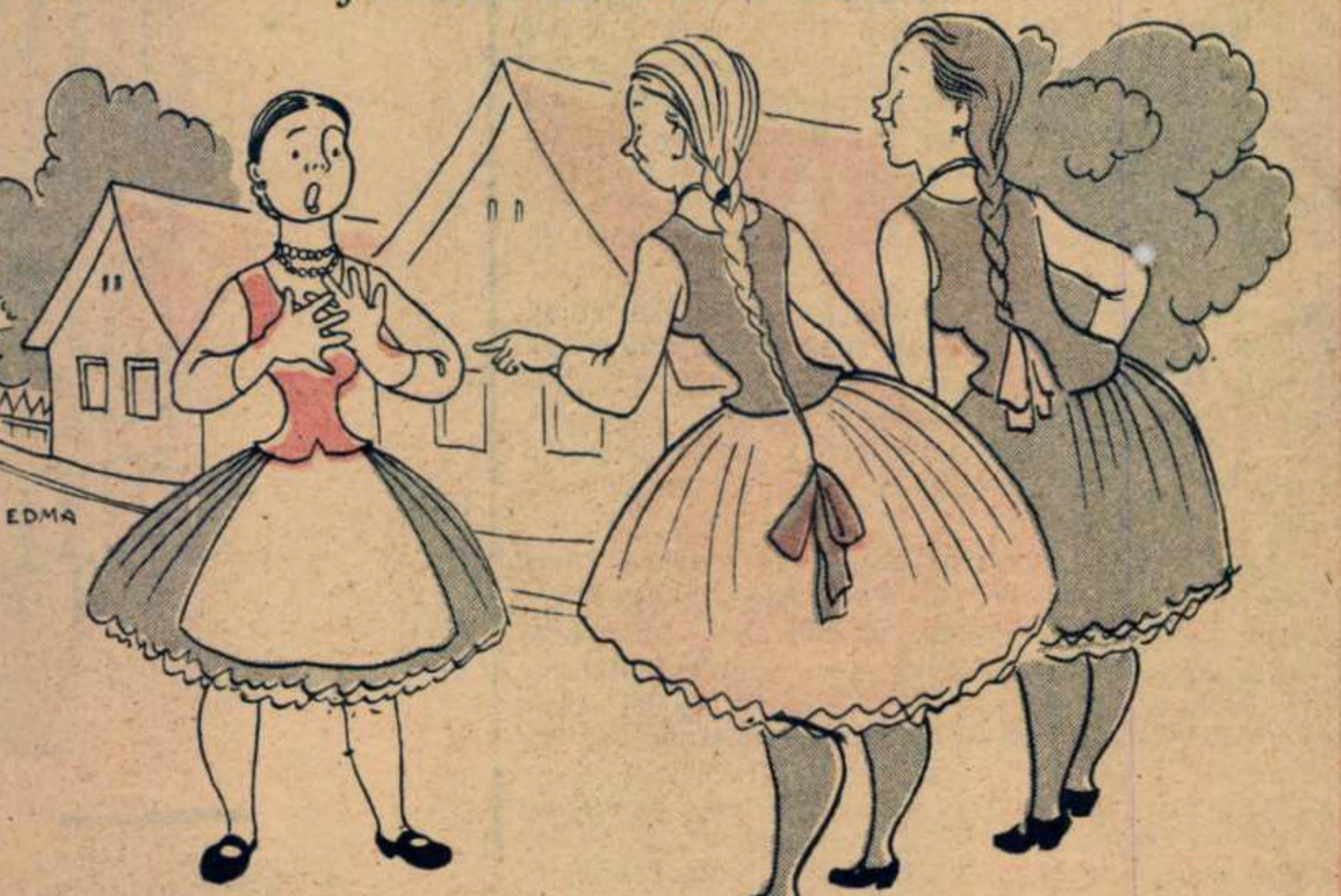
A kalapács felirata: BÉKE. A repülő iratokon ez áll: „Atlanti paktum", „Az atombomba titka", „Agresszió", „Új világháború kirobbantása".

Tokióban választás előtt



I. pártvezér: Te mit húztál? Én független demokrata vagyok.
II. pártvezér: Én szociál-liberális unió.

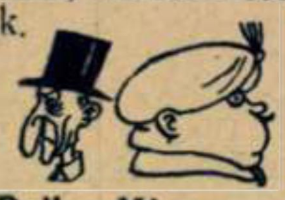
JULIKA ASSZONY LETT



— Tíz évet öregedtél, Juli, amióta férjhez mentél!
— Én? Ki merészelte ezt mondani?
— Te magad. Azt mondtad, hogy már kinőttél a DISZ-ből.

HETI KRÓNIKA

Moszadik iráni miniszterelnök és a sah ellentétei annyira fokozódtak, hogy sem Moszadik, sem Fatemi külügyminiszter nem jelent meg a sah ünnepi fogadásán. Ilyenformán elmaradnak a kölcsönös ünnepi jókívánságok, noha mindenki tudja, hogy a sah azt kívánja Moszadiknak, amit Moszadik a sahnak.



A Daily Mirror azt írja Van Fleet amerikai tábornok legutóbbi háborús uszító beszédével kapcsolatban, hogy: „Vannak megdöbbentően buta tábornokok". Milyen buták lehetnek egyes tábornokok, ha már a Daily Mirror is észrevette...



Theodor Blank, Adenauer jövendő hadügyminisztere egy duisburgi ifjúsági összejövetelen kijelentette: „Örülök, hogy Németországgal még nem kötöttek békeszerződést". Az amerikaiaknak az az álláspontjuk, hogy igazán nem illik mégzavarni Theodor Blank apró örömeit.



Dulles amerikai külügyminiszter nyilatkozatában beismerte, hogy Középkeleten „fanatikus hangulat" alakult ki az imperialistákkal szemben. Ha Dulles frazeológiáját átvennék, így beszélgetnének a gengszterek: „Hallatlanul fanatikusok az emberek! Vigyáznak a zsebükre..."



Crossman munkáspárti képviselő írja a Sunday Pictorialban: „A bonni kormány az amerikai kormány kedvenc szövetségese. Adenauer Washingtonban közvetlenül Csang Kai Sek után következik". Madarat tolláról, üzletembert barátjáról.



Fuad Gatal egyiptomi miniszter kijelentette, hogy a Szuezi-csatorna övezet kiürítésének kérdésében folytatott tárgyalások semmiféle előrehaladást nem mutathatnak, mert a megszállást a megszállók a megszállás más formájával akarják felcserélni. Másszóval úgy akarnak távozni, hogy ott akarnak maradni. Ez volna az a híres angolos távozás?



A görög kormány devalválta a drachmát. Természetesen a devalvált pénz legnagyobb részét is fegyverkezésre fogják költeni. Görögországban tehát — a rossz pénz is elvész...



ADENAUER AMERIKÁBAN



„Mint német és mint európai érkeztem ide, készen mindazon eszmék befogadására, amelyeket Amerika nyujthat..."
(Adenauer nyilatkozata Amerikában.)



— Minden eszközzel demonstrálni óhajtom, hogy méltányolom, sőt nagyra tartom és magamévá teszem a vérbeli amerikai kultúrát...

Diplomáciai tárgyalás

Véletlen folytán, — a raktárosra ugyanis ráhullott egy megrozsdásodott kallantyúcsap, — felfedezték, hogy körülbelül ötezer darab ilyen kallantyúcsap hever a raktárban és a kutyának se kell.

Balogh igazgató egy csöppet sem örült a felfedezésnek:

— Mihez kezdjek ennyi vacakkal? Most törhetem a fejem, kire sózzam rá őket!

Hirtelen mentő ötlete támadt. Felhívta a szomszéd gyár igazgatóját, Fazekast.

— Te, Fazekas komám, nem kell nektek véletlenül kallantyúcsap?

— Kell! Kell! Mi az, hogy kell! — felelte mohón Fazekas. — Mennyi van? Sok?

Balogh felfigyelt erre a hangra és így morfondírozott magában:

— Hohó, barátocskám, de mohó vagy! Mindent tudni akarsz? Úgy látszik ezek a vacakok nem is olyan vacakok. Vigyázz Balogh! — Éppen ezért óvatosan, unott hangon csak annyit mondott:

— Hát van egy-két darab...

— Mi esetleg adnánk érte állványalátéteket... Kell nektek?

Balogh megrezzent az állványalátét szóra és most ő nem tudta palástolni izgalmát:

— Állványalátétek? Hát ez remek! Persze, hogy kellenek!

Fazekas a vonal másik végén elmosolyodott:

— No nézd csak a Baloghot! Tűzbe jött az öreg fiú! Az állványalátétek kellenének neki. Hm! Ezt jó tudni, hogy kellenek... — mondta saját magának, aztán hangosan folytatta: — Nézd, volna egy javaslatom! Látom nektek nagyon, — kihangsúlyozta ezt a szót, — nagyon kellenek ezek az állványhogyishívjákok... esetleg hajlandó lennék becserélni őket azokra a... fene egye meg, most hirtelen nem jut az eszembe, ja igen, a kallantyúcsapokra.

— Talán fordítva, nem? — kacagott Balogh. — Nekünk nem nagyon kellenek az állványalátétek! Nehogy azt hidd!

Aztán még elbeszélgettek erről-arról, végül megegyeztek, hogy a közeljövőben összeülnek cserebere ügyben.

Az értekezletet megszervezték. Nem került többe az egész, mint negyvenhét telefonba, huszonhat ajánlott levélbe és tizenkét küldönc szolgálatba és ennek eredményeképpen sikerült elérni, hogy háromszor elhalasztották a megbeszélést. Egyiküknek se volt szívügye a csere, már hallani se akartak róla.

— Hogyne! — mondták mind a ketten. — Aranyat érnek a mi állványalátéteink, illetve kallantyúcsapjaink!

Végre aztán mégis megtartották az értekezletet. Mindkét igazgató azon ravaszkodott, hogy csere nélkül megszerezhesse ezeket a holmikat. Ezért kiadták az utasítást, hogy egy szót sem szabad ejteni sem az alátétekről, sem a kallantyúcsapokról.

Balogh az értekezleten félórás beszédet mondott. Valóságos kis külpolitikai világképet adott a konferencia részvevőinek és külön kielemezte a latin-amerikai államok helyzetét.

Fazekas körülbelül egy óra hosszat beszélt a kölcsönös segítségről általában és részleteiben. Az előadásnak nagy sikere volt, mert elmesélt egy-két pikáns anekdotát Szép Fülöpről.

A két fontos tárgyról egy szó se esett. Erre vigyáztak. Értekezlet után mind a két igazgató megállapította, hogy a megbeszélés remekül sikerült. Csak a titkárnő sillabizálta kétségbeesetten a jegyzetét, mert azt a feladatot kapta, hogy a jegyzőkönyvben foglalja össze röviden a lényeget.

Balogh az értekezletet követő napon megbízta az anyagbeszerzőket, hogy szerezzenek még párezer kallantyúcsapot, mondván, hogy inkább legyen tízezer, mint egy se. Meg aztán sose lehet tudni, hogy mikor és mire lesznek jók!

A raktáros azonban kétségbeesetten tiltakozott:

— Igazgató elvtárs, kérem, minek kell nekünk az az istentelen sok kallantyúcsap, amikor még ezideig egyetlen egy darabot se használtunk fel?

— Nem használtuk fel? — kapott a szón Balogh. — És ezt csak most és csak így mondja? Hiszen ez akkor óriási megtakarítás! Azonnal jelenteni kell a Központnak!

Pár nap múlva írásbeli dicséretet kapott. Büszkén mutatta meg mindenkinek:

— Nem megmondtam nektek, hogy sose lehet tudni, hogy mire lesznek jók ezek a kallantyúcsapok!?

Mikes György

Gergely Miklós:

FÉMGYŰJTŐNÓTA

— Ráérsz apukám? — kérdezte a kislányom.

— Nem érek rá.

— Nem baj — mondta nagylelkűen Margit. — Segítsél nekem egy fémgyűjtőnótát csinálni! Olyat, ami az isit a fémgyűjtésre lelkesíti!

— Mi az az isi?

— Hát az iskola. Én már csináltam egy jó fémgyűjtőnótát, csak ki kell egy kicsit javítani! Nézd át.

Átnéztem. Így hangzott:

Gyüjtsd a vasat és a fémet,
Azzal is a békét véded!

— Ezt nem te írtad! — lepleztem le.

— Azt hittem, hogy én írtam — mondta Margit szemrebbenés nélkül. — Akkor csinálj egy másikat.

Akkor csináltam egy másikat. Így hangzott, a kanásznóta dallamára:

Fémgyüjtésben versenyez
Kisfiú, kislányka,
Gyűlik a vas meg a fém,
Gyűlik mázsaszámra.
Hej, nincsen fából az iskolánk,
Ércesen kiáltjuk:
Nem járunk mi ólomlábon,
A rezet kivágjuk!

— Nem rossz — bólintott Margit. — De ez még kevés. Nincsen benne, hogy milyen jó a mi iskolánk, a Szvetena. Annak is benne kell lenni.

— Így jó lesz? — kérdeztem és megmutattam az új fogalmazványt:

Gyűlik a vas meg a fém,
Gyűlik mázsaszámra,
De legjobban gyűlik a
Híres Szvetenába!

— Ez már jobb — vélte Margit. — Csak nincs benn, hogy még az iskolában is a legjobb a mi osztályunk, a IV/a.

— Azt már gyerekjáték beletenni — mondtam és félóra mulva megmutattam az új fogalmazványt:

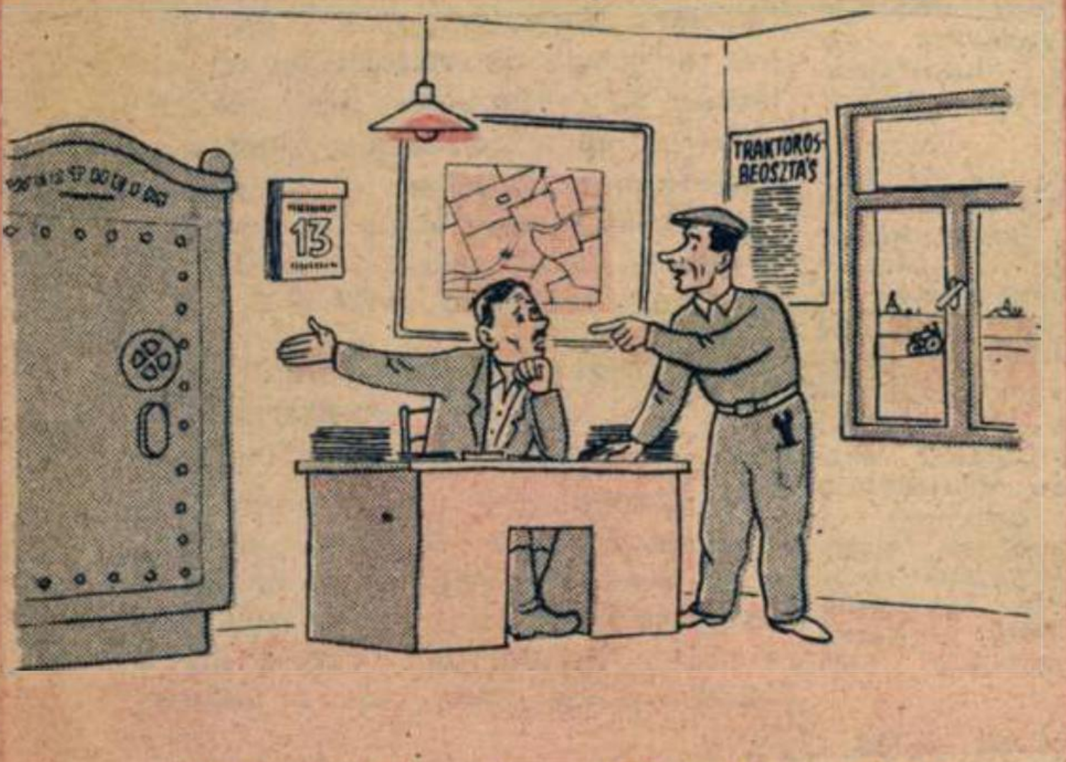
Gyűlik a vas meg a fém,
Híres Szvetenába,
De a legeslegjobban
A negyedik ába.

— Aha — mondta Margit. — De most ki kellene még emelni a IV/a-ból is a legjobbakat.

Nem akarom cifrázni, kevés az időm. Estig még ötször írtam át. Csak az utolsó fogalmazványt írom ide, amely Margitka szerint már kifogástalan volt, mert minden benne volt, aminek benne kellett lennie. Így hangzott:

A madár is ezt csicsergi,
Nincs meglepő ebben:
Legjobban gyűjt Margitka a
Kilenc kerületben.

Nesze neked versenynyilvánosság



— Aztán mondja csak vezető elvtárs, mit tart abban a páncélszekrényben?

— Azokat a dolgokat, amiket titokban akarok tartani. Például a versenyeredményeket.

Április: a fémgyüjtés hava

(A csepeli RM Kerékpárgyár 1, 3, 8, 10-es üzemeinek DISZ-bizottsága teljesen elhanyagolja a fémgyűjtést.)



— Kedves elvtársak! A Fémgyűjtő Hónapot előkészítő ülésünket megnyitom...

TÁBLÁS HÁZ TITÓNÁL

(Tito már csaknem kiárusította Jugoszlávia természeti kincseit.)



Darvas Szilárd:

„Úridivat"

Kamaszkoromban gyakran hallottam egyes jólöltözött illetőkkel kapcsolatban a következő megjegyzést:

— Ez az az ember, aki rongyokban is elegáns...

Megfigyeltem ezeket az embereket, mert rengeteg ronggyal rendelkeztem és szerettem volna én is elegáns lenni. Láttam remekbeszabott szürke zakót, kékpettyes selyemnyakkendőt, rövidujjú selyeminget, nyúlszőrkalapot és teveszőrkabátot, valóban elegáns szőröknek bizonyultak nyúlban és tevében egyaránt.

Mindezek „nem voltak azok a kimondott rongyok", de a megjegyzés nem is úgy jellemezte az illetőket, mint akik elegáns rongyszedők, hanem, mint akik rongyokban is elegánsak. Ezt az „is"-t azonban hasztalan kergettem velük kapcsolatban, mindegyik mindig úgy festett, mint akit skatulyából húztak elő s ha történetesen katonatiszti egyenruha feszült valamelyiken, az olyan „sneidig" volt, hogy felért egy vesztett csatával.

Jómagam akkoriban árvagyerekként kerültem forgalomba s egy pesti nyomdában — mint inas — tanulmányoztam Gutenberg nemes mesterségét, otthon gyanánt pedig egy papoktól vezetett állami internátus vendégszeretetét élveztem. Érdeklődésem a szép ruhák iránt menthető volt, mert életem e hányatott időszakában kellő irányítás híján meglehetősen hetykén és vakmerően öltöztem, teljesen figyelmen kívül hagyva a divatlapok utasításait. Ruhatáram néhány jobb darabja ma is élénken emlékezetemben él, különös megindultsággal gondolok vissza egy narancssárga női kabátra, melynek balvállán tenyérnyi nagyságú fekete folt veszett a végtelenbe. A harisnyámon tátongó lyukak viszont egy Botond nevű hajdani hadvezér bizánci vendégszereplését idézték. Ő volt ugyanis, aki az egykori krónikák tanúsága szerint akkora rést vágott a kapun, hogy egy ötéves gyerek kibejárhatott rajta.

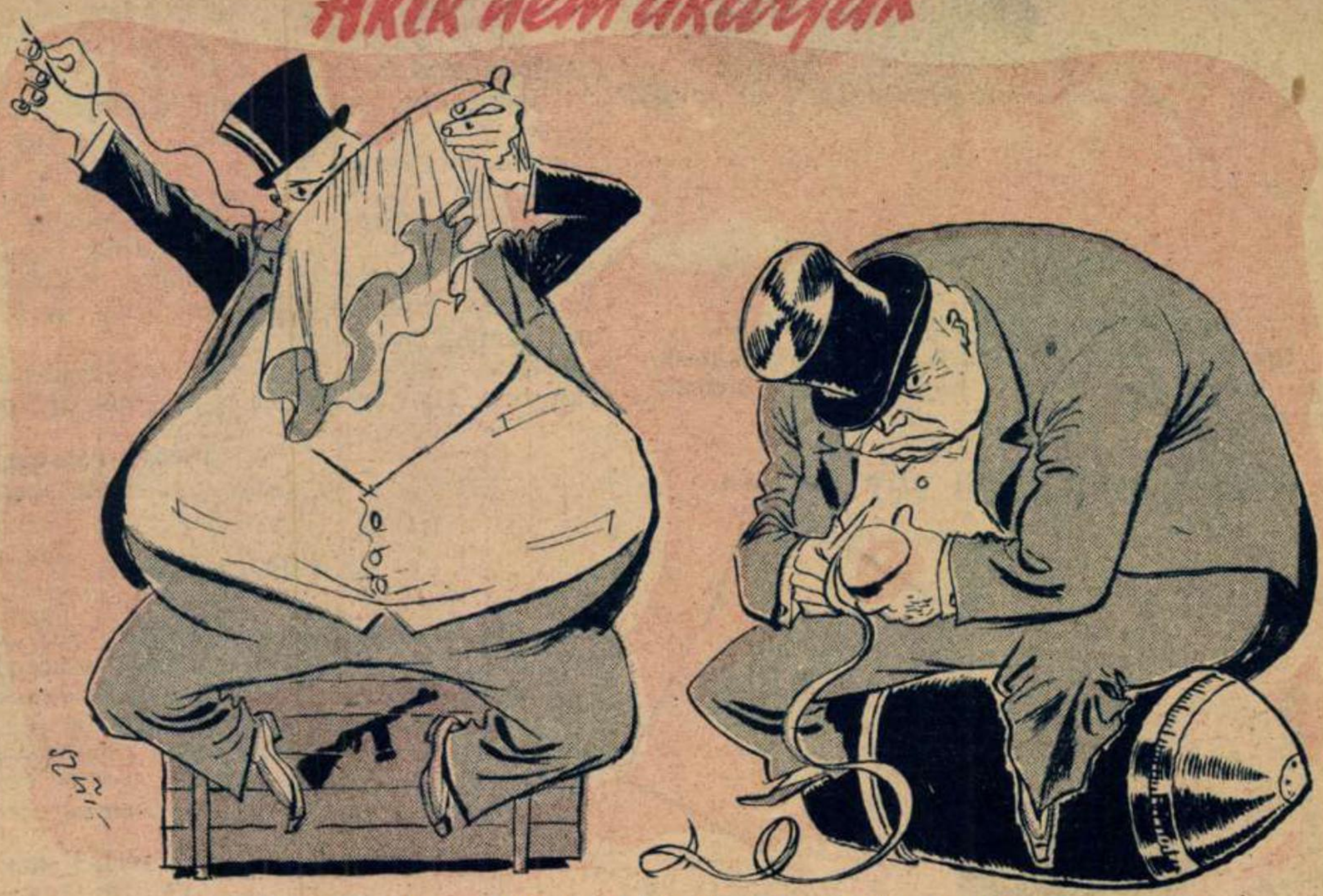
Életem első hosszú nadrágjaként gazdám egyik régi pantallójával ajándékozott meg, melyen külön fényesség volt a térdek számára rendszeresítve. Elütő méreteink ellenére is komoly ajándék volt ez, de a befektetés hamar megtérült, mert záros határidőn belül lepofozta rajtam.

Mindezekben a rongyokban, persze, természetadta és romjaiban ma is észlelhető bájaim ellenére sem sikerült elegánsnak lennem. Pedig sokszor elgondolkoztam azon, milyen is lennék én egy szép ruhában.

Ma már tudom, hogy jól festettem volna, mert gyakran látom az én régi magamat, utcán, villamoson, moziban, egyebütt. Nem inasnak hívnak: ipari tanulónak. Csinos kis fekete öltönyt hordok s nem sütöm le a szemem, rongyaim miatt, ha egy-egy korombeli kislánnyal találkozom, hanem félrecsapott sapkám alól magambiztosan nézek el fölötte. Mikor pedig a villamoson átadom a helyem (mert én átadom); nem félnek az emberek utánam a padra leülni.

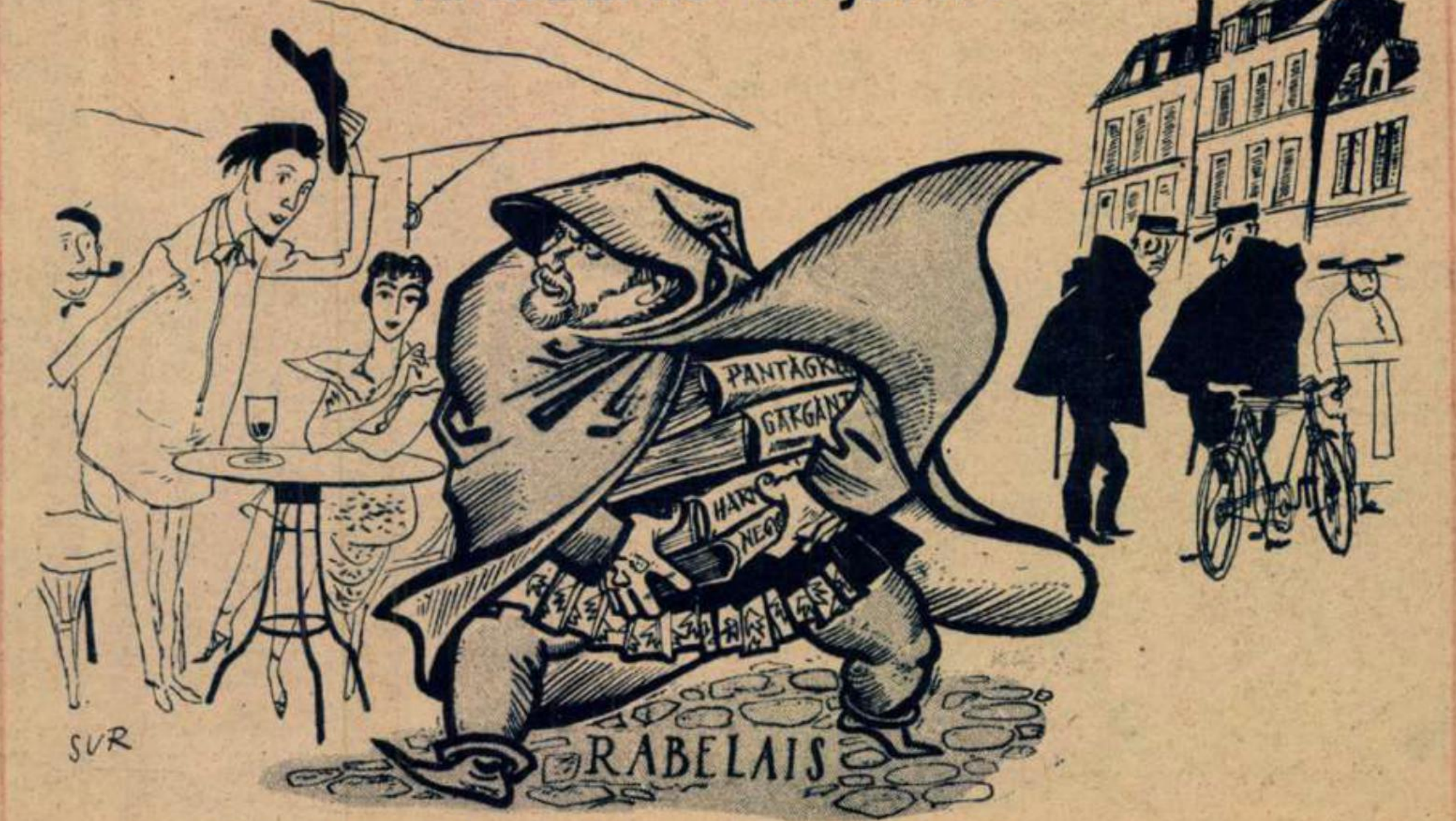
S rettenetesen megbecsülöm magam hálából azért, hogy ha ruhára van szükségem, még csak nem is holmi kis cégnél, hanem magánál az államnál dolgoztatok.

Akik nem akarják



Fegyvergyárosok: Békéről van szó? Hímezzünk, hámozzunk...

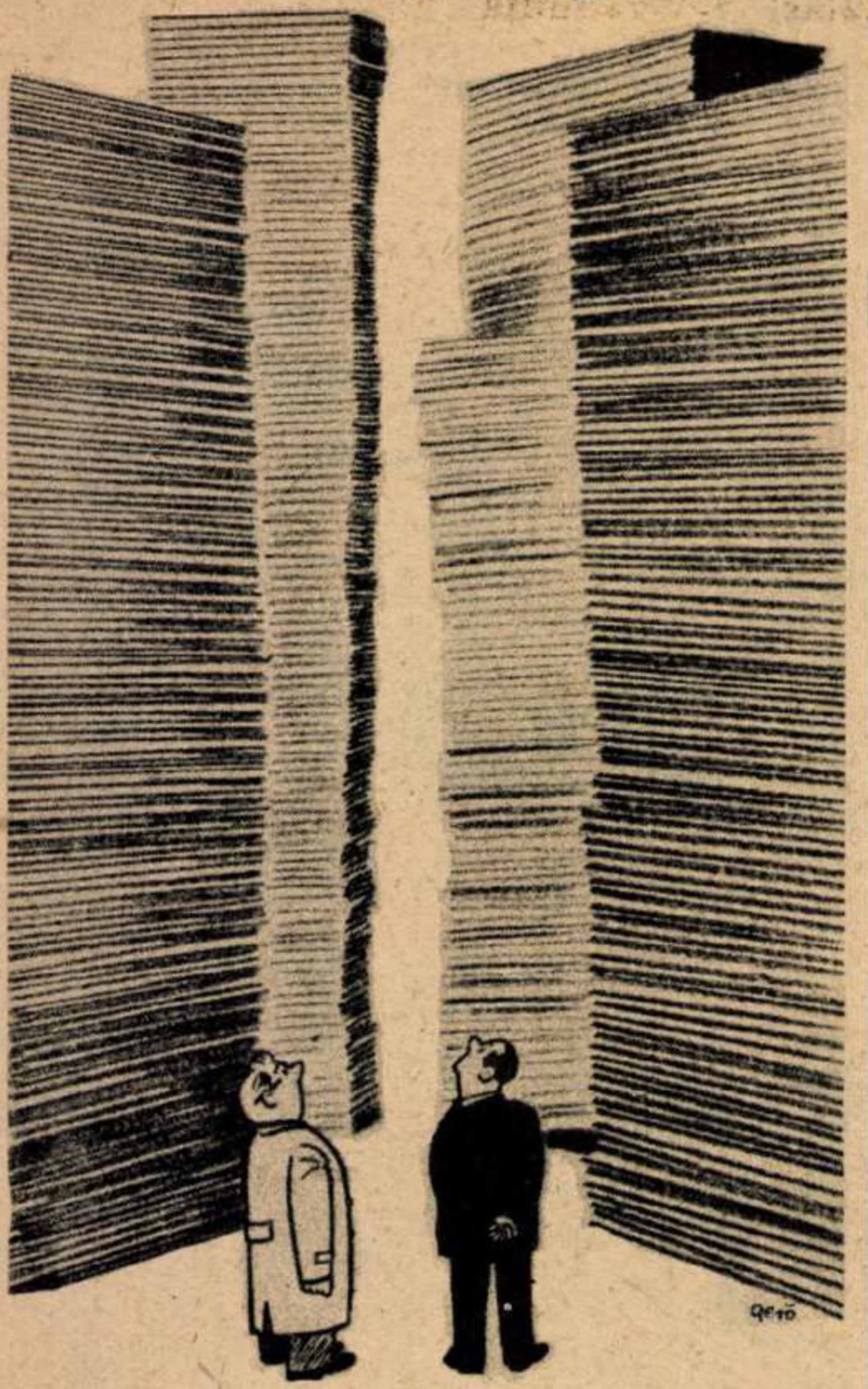
RABELAIS BAJBAN



— Hová szalad olyan kétségbeesetten, Rabelais mester?

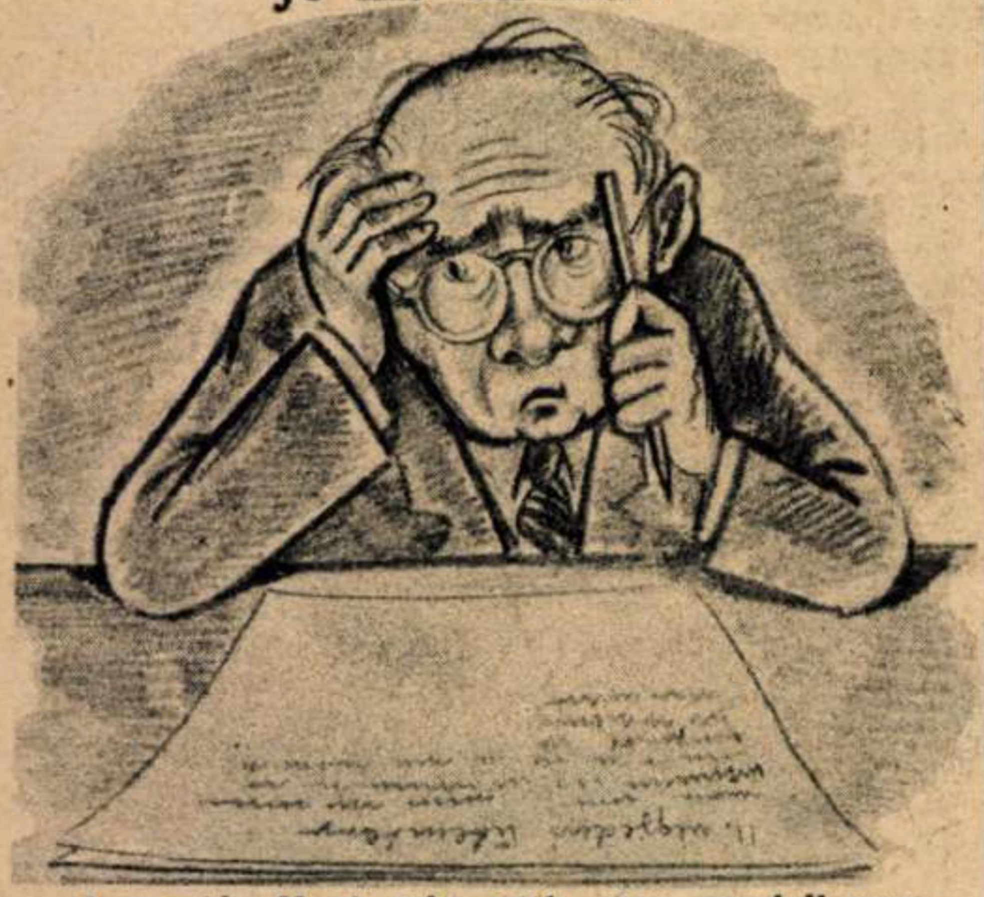
— Az évfordulóm alkalmából megírták rólam a lapok, hogy szabadszellemű és haladó író vagyok. Minden percben jöhet hozzám a rendőrség házkutatást tartani.

Ahol nem forog a forgóeszköz



— Igazgató kartárs, minek nekünk ez a rengeteg felesleges lemez?
— Mert rossz érzés, ha nincs raktáron. Épp most hallottam, hogy a szomszéd gyárban milyen gondban vannak, mert szükségük van ilyen lemezre és egy darab sincs nekik…

Jó kis ütemterv



Igazgató: Most még csak azon gondolkozom, hogy a második negyedévi hajrát mikorra ütemezzem be.

●

Sok helyen talán erre várnak



— Kérem a panaszkönyvet! Én el vagyok dugva! Engem senki se olvas! Ha ez így megy tovább, akkor egy jól látható helyen felakasztom magam!

●

Fémgyüjtési láz idején . .



— Te, Feri, húzzuk le róla ezt a kályhacső nadrágot…

LE A BÜROKRÁCIÁVAL!

Bedepusztán elaludtak



Bedepuszta a nógrádmegyei Kisbárkány községhez tartozik. A felszabadulásig nem volt iskolánk. 1946-ban tanítót kaptunk, de iskolát még mindig nem állítottak fel. A tanító a gazdasági iskolában kezdte meg működését. Komoly formában csak 1951-ben vetődött fel az iskolaépítés gondolata. Írtunk a Megyei Tanács oktatási osztályának, de hosszú ideig nem is válaszoltak.

Illetékes helyen panaszt emeltünk. Megírtuk, hogy a napi- és hetilapokban olvastunk azokról a gyönyörű iskolákról, amelyeket a népi demokrácia emelt városokban és falvakban. A képeket is láttuk. Megírtuk, hogy nálunk nagy baj van az iskolaépítéssel. Nagy örömünkre rövidesen elrendelték az építkezést.

1951. szeptemberében megkezdődött a munka. A salgótarjáni üzemek vállalták, hogy anyagot adnak. Az oktatási osztálynak csak a szakemberek fizetését kellett volna fedezni.

Amikor nagykeservesen az épület alapja félig-meddig megvolt, az oktatási osztály vezetője és a Magasépítési Vállalat igazgatója megnézte a munkálatokat. A szemlének az lett az eredménye, hogy az építkezés vezetőjét menesztették, mert kiderült, hogy már dolgozott a Magasépítésinél és munkahelyét akkor önkényesen elhagyta. Ez az intézkedés helyes volt, de talán jobb lett volna, ha az építkezés befejezése után vonták volna felelősségre az iskolaépületen dolgozó vezetőt. Ebben az esetben mégis csak felépült volna az iskola, így azonban abbamaradt.

Télen át nem folyt semmi munka, 1952 tavaszán folytattuk volna az építkezést, de senki sem utalt ki pénzt. Októberben küldöttséget menesztettünk több helyre. Ennek eredményeképpen mégis kiutaltak építkezési pénzt. December elejére készen állottak a falak. 1953. január első felében leállították a tetőmunkát. Ok: dönteni kell, hogy folytatható-e a munka, vagy pedig le kell bontani az egészet, — mert a fal egyrésze ledőlt.

Döntés még máig sem történt.

Nagyon el vagyunk keseredve, mert eddig 400 kézinapszámot, házanként 1000 darab vályogot adtunk társadalmi munkával az építkezéshez. A 22 házból álló puszta rengeteg követ szállított a munka helyére.

Jól tudjuk, mennyi gyönyörű, új iskola épült és épül. Annál érthetetlenebb, miért nem készül el a mi új iskolánk itt Bedepusztán, mikor már 1951-ben hozzákezdtek.

Ideje már, hogy valami történjék ebben az ügyben. Ki kellene vizsgálni, hogy egy háromhónapos munka miért nem fejeződik be közel két év óta? Ki a hibás? Ki az, aki a népi demokrácia gyönyörű kultúrprogrammját szabotálja Nógrád megyében? Itt a tavasz, azt hittük, hogy a Megyei Oktatási Osztály az ibolya nyílására vár. Azóta már más virágok is kinyíltak. Az ő szemük még mindig nem nyílt ki.

Úgy gondoljuk, hogy gyors intézkedéssel néhány hét alatt felépülhet a bedepusztai iskola.

Fábián Lajosné,
a szülői munkaközösség elnöke

Szűrős-szipkát!

Vannak szenvedélyes dohányosok, akik szeretnének olyan szipkát kapni, amelyben szűrő-szerkezet van. Ez a szűrő védi a dohányzók egészségét. Régebben lehetett ilyen szipkákat kapni, de egy idő óta nem gyártják. Miért nem? Hiszen egészséges, szeretik és a könnyűipari termelés eladási statisztikáját is erősen javitaná, — ha forgalomba kerülne.

Havas Klára
XIII., Fürst S.-u. 33.

Az OTP címére



1952-ben előtakarékossági könyvet kértem és kaptam, mert azt terveztem, hogy ilyen módon vásárolok bútort. Már 750 forintot befizettem, amikor 1953 január 2-án az OTP értesített, hogy a hitelakció megszűnt és az előtakarékossági könyvecskét az összeg visszafizetése miatt küldjük az Országos Takarékpénztárhoz.

1953 január 8-án ajánlva feladtam a könyvecskét. Nem kaptam választ. Néhány hét múlva levélben sürgettem a pénz visszafizetését. Most már jött válasz: nem kapták meg a könyvet.

Megírtam, hogy a takarékossági könyvet milyen ajánlási szám alatt vették át a mezőkeresztesi postahivatalnál. Értesítettem a postát is, ahonnan nyomban válaszoltak: közölték, hogy az OTP áruhitel-főcsoportja a január 8-án írt levelet január 9-én szabályszerűen átvette. Megírtam ezt az OTP-nek, ahonnan most már azt válaszolták, hogy a könyvem elveszett.

A szakszervezeti bizottsághoz fordultam, amelynek elnöke újra írt az OTP-nek. Az előtakarékossági könyv számát kérték. Közöltük, hogy a számát nem tudjuk, hiszen a könyvet elküldtük nekik. Erre az OTP közölte, hogy a befizetésből „most már" megállapították a könyv számát és visszaküldik a pénzemet, — ha nyilatkozatot adok arról, hogy a könyv elveszett.

Erre a furcsa felszólításra megírtam nekik, hogy a könyvet én nem vesztettem el, ezt a vállalat sem igazolhatja, a szakszervezeti bizottság sem. A könyv az OTP-nél veszett el, hiszen a posta igazolta, hogy az ajánlott küldeményt ott átvették. Megírtam azt is, hogy kénytelen leszek a pénzt perelni.

Azóta több mint egy hónap telt el és az OTP nem válaszolt. Az OTP egyes bürokratái is tanulják meg végre az OTP jelszavát: „minden jó és gyors elintézéssel a dolgozók érdekeit szolgáljuk".

Sipeki István,
MASZOLAJ-dolgozó,
Mezőkeresztes

Miért nincs úttörő-öv

Minden esztendőben országszerte többezer pajtást és úttörőt avatnak a felszabadulási ünnepen. A szülők ilyenkor nagy mennyiségben vásárolják, illetőleg vásárolnák az úttörő-öveket.

Másfél év óta azonban a vásárlás nehézségekbe ütközik: csak a legritkább esetben lehet övhöz jutni. Az Úttörő Áruház vezetője szerint ennek magyarázata az, hogy nem utalnak ki aluminiumötvözetet az öv csatjainak elkészítéséhez.

Bármilyen fontos fém is az aluminium, egy tonna ötvözetből sok tizezer darab csatot lehet késziteni. Egy ilyen kiutalás az úttörőmozgalom többévi szükségletét is fedezné. Esetleg csiszolt vasból is lehetne csatokat késziteni.

Az úttörő-ingekre varrt gombok miatt is panaszkodnak a szülők. Nem tudni, kinek a hibájából, ezeket a gombokat olyan szintétikus anyagokból készítik, amelyek a forróvizben vagy szétmálnak, vagy pedig kitörik az a középső rész, amellyel az inghez erősitik. Ennek az a következménye, hogy a kimosott ingekre új gombokat kell varrni.

Több úttörő és pajtás szülei

Nem a feleségemről van szó!



1953 január elején idézés érkezett feleségem címére. Az idézést Szabó Ilona névre küldték és felszólították, hogy fizessen 11 forint illetéket, mert 1950 márciuc 13-án Csongrádon lakáskiutalási ügyben nyilatkozatot tett és erre a nyilatkozatra nem ragasztott okmánybélyeget.

Az idézést visszaküldtem a Szegedi Járási Tanács pénzügyi osztályára és megírtam, hogy bár feleségem leánykori neve valóban Szabó Ilona, nem lehet azonos az idézett Szabó Ilonával, mert már 1947-ben elköltözött Csongrádról és 1948 óta mint feleségem, Sopronban lakik. Tehát 1950 március 3-án Szabó Ilona név alatt nem adott be és nem is adhatott be Csongrádon lakáskiutalási nyilatkozatot.

Közöltem a pénzügyi osztállyal azt is, hogy Csongrádon, ahol feleségem 1947-ig lakott, még egy Szabó Ilona élt, aki feleségem szerint egy Palásti nevű férfihez ment feleségül 1951-ben. Felhívtuk erre a másik Szabó Ilonára az idézők figyelmét, mert feltételeztük, hogy az ő beadványáról van szó.

A Szegedi Tanács pénzügyi osztálya azonban, úgy látszik, nem akarja tudomásul venni, hogy két Szabó Ilona van, és két új végzést küldött. Ők nem hajlandók megkeresni azt a Szabó Ilonát, aki nem ragasztott okmánybélyeget a lakáskiutalási kérelemre, mi pedig nem vagyunk hajlandók megfizetni a 11 forintot, mert semmi közünk az ügyhöz.

Talán a Ludas végre megmagyarázza a pénzügyi osztály illetékcsoportjának, hogy nem az én feleségemről van szó. Nem fellebbezek, mert arra megint illetékbélyeget kellene leróni. Ha a soproni bejelentőhivataltól bizonyitványt kérek arra vonatkozóan, hogy feleségem 1949 óta Sopronban lakik, azért 15 forintot kellene fizetnem. De még ezzel sem fejeződne be az ügy és nagyon sok pénzt kellene bélyegekre, beadványokra, levelezésre költenem, hogy bebizonyítsam: feleségem nem tartozik 11 forinttal.

Gabara Károly,
a Soproni Vasárugyár, Zárgyár munkaügyi vezetője

Ludas Matyi elintézte



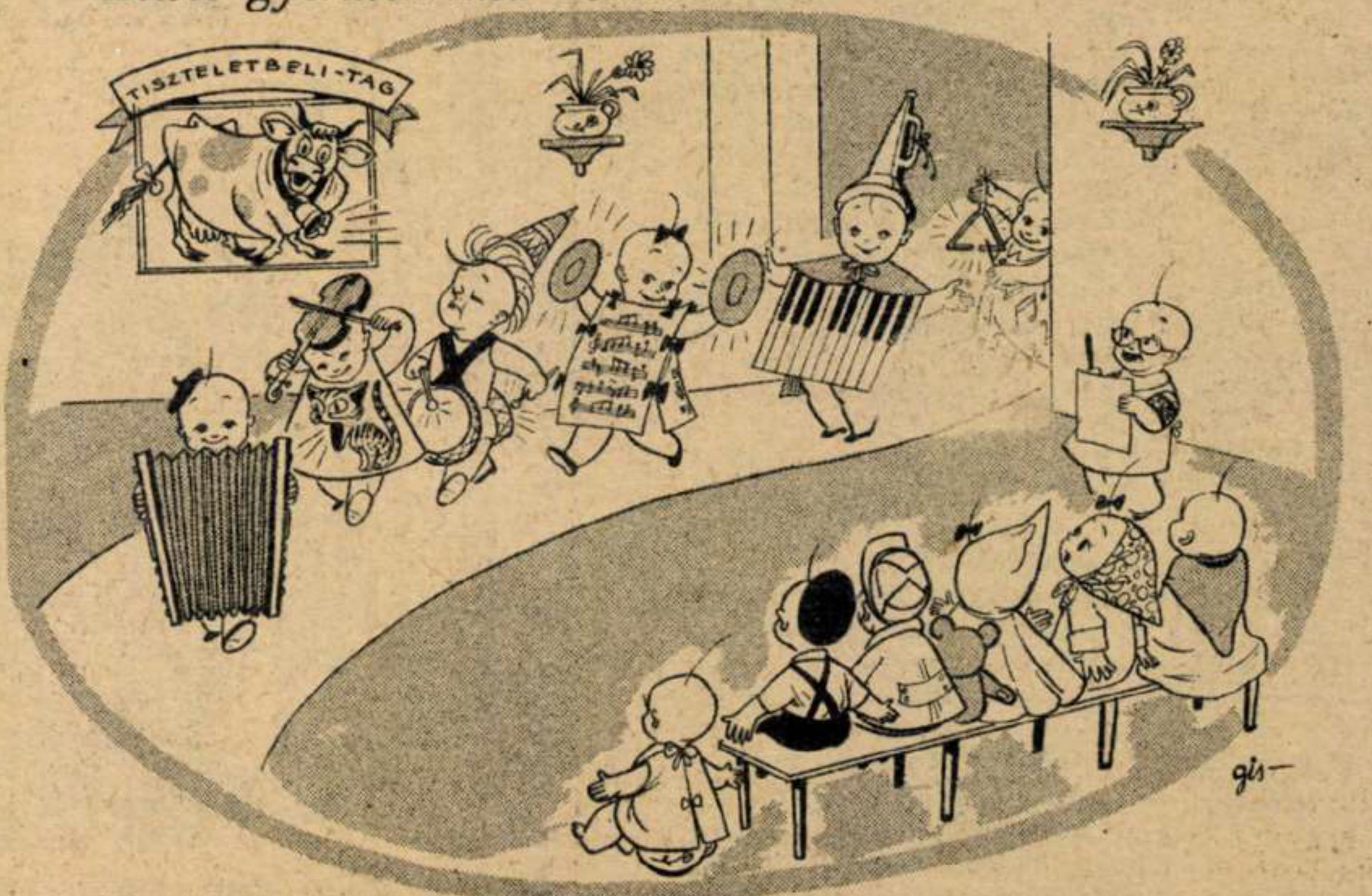
„Mindenki intézkedik" című közleménnyel kapcsolatban közöljük, hogy a Szolnoki Járműjavító Ü. V. telepén valóban szükség van védőöltözetre. Ennek alapján a dolgozókat a megfelelő védőöltözékkel elláttuk. Az egészségvédelem fokozására, a por tökéletesebb lekötésére kisérleteket végzünk. A benyujtott újítási javaslatok közül a legjobb kötelező alkalmazását elrendeltük. Köszönjük az építő kritikát.

Közlekedésügyi Minisztérium
Vasúti Főosztálya

A Rezeda-utca környékének villanybekapcsolási ügyében közlöm, hogy már ég a villany és Soroksár eddig sötét utcáit is elönti esténként a fény. Köszönjük, Ludas, hogy hozzásegitettél bennünket a villanyhoz.

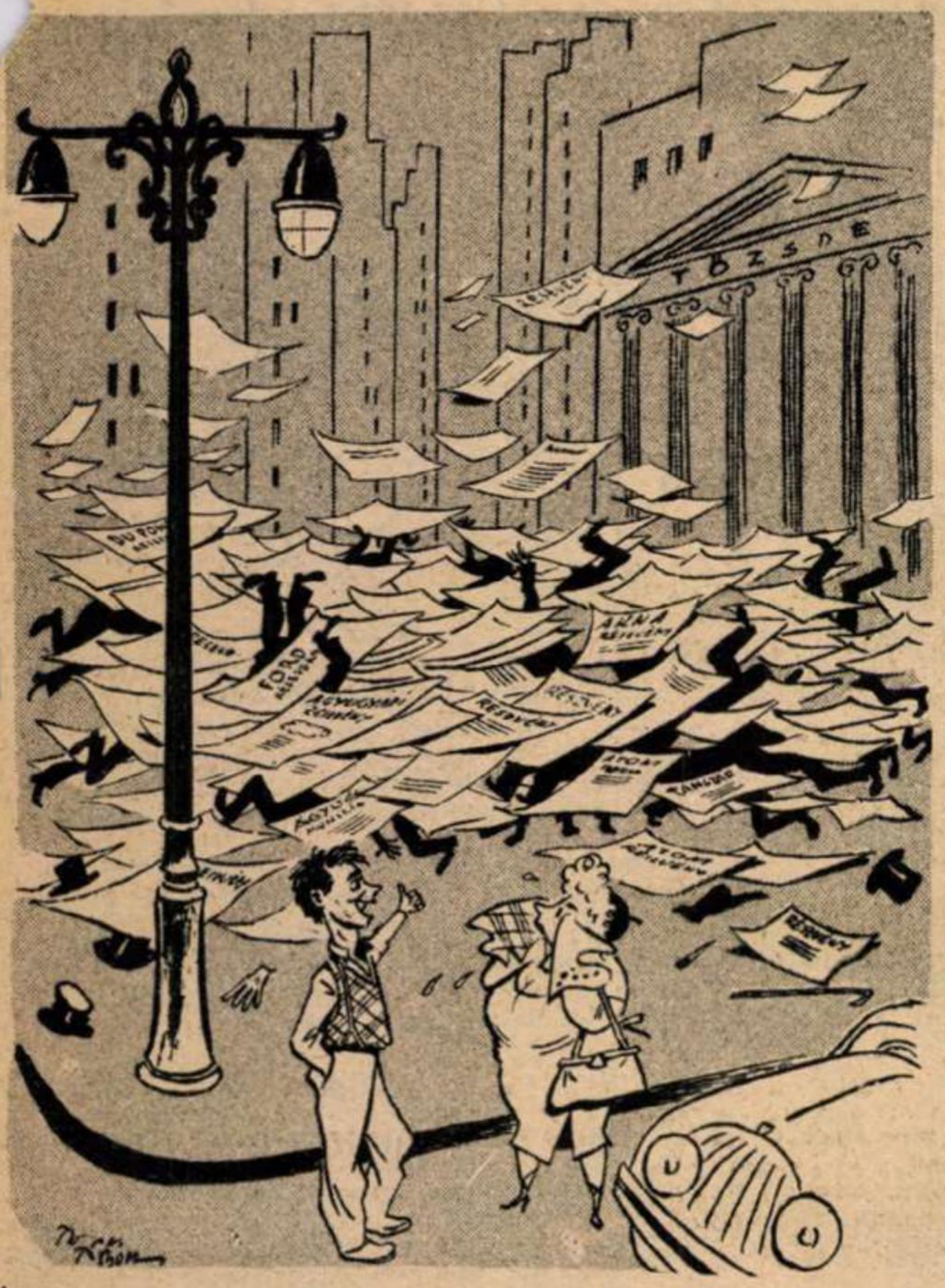
A Nefelejts-, Rezeda- és
Mikszáth Kálmán-utcák lakói

Zenés gyermekruha-bemutató az Úttörő Áruházban



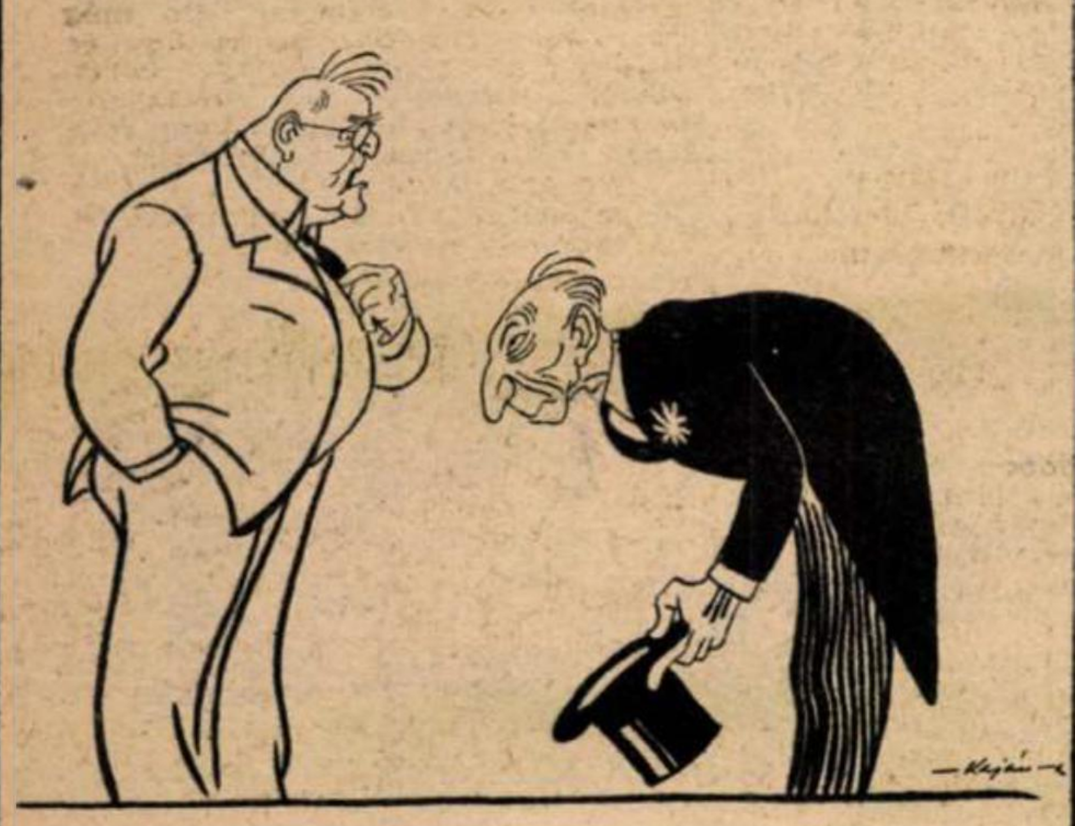
A legifjabbak is rendeznek zenés ruhabemutatót.

Tőzsdekrach a Wall Streeten a békehírekre



Hiába sír jóasszony, úgysem húzom ki a nagyságos urat

Dulles úr felháborodik



— Bevallom, Dulles úr, hogy nálunk Nyugat-Németországban még mindig sok náci lapul...
— Micsodaaa? Azok még nincsenek bent a hadseregben?

Ahol csak dobolnak, de nem agitálnak



— Mindenki tartsa be a rendelkezéseket! Május 17-ére senki se legyen hátralékban a begyüjtéssel!
— János bácsi! Hallják ezt a földeken? Mert ott van az egész falu...

Mért hajlong Zebegényi?

Zebegényit a Körúton vettem észre. Ment két lépést, aztán lehajolt, újból lépett kettőt, megint lehajolt...

— Elvesztettél valamit? — kérdeztem, amikor végre utólértem.

Rámnézett. Szeme alatt halványkék karikák látszottak.

— Semmi ... — mondta tétován és ujból lehajolt. Innen, közeiről láttam: félbeszakitott staniclit szedett fel az aszfaltról és beletette kabátja zsebébe.

Úgy tettem, mint aki nem vett észre semmit. Végeredményben mindenki azt vesz fel az úttestről, amit akar. Szóltam néhány közvetlen szót a tavaszról, de Zebegényi csak morgott valamit. A szeme körbejárt, minduntalan lehajolt. Villamosjegyet gyűrt zsebre, cigarettadoboztetőt, újságpapirmaradványt.

— Nincs állásod? — kérdeztem tapintatosan, arra gondolva, hogy talán az összegyüjtött papir árából fedezi fenntartási költségeit.

— Nagyszerű állásom van — nézett rám megütközve. — Tudod, hogy osztályvezető vagyok a Zürimpexnél! Hiszen éppen ezért szedem fel a használt papirt...

Egy lépést tettem oldalt. Mindenki megértheti távolodási készségemet, hiszen ép elmével nem tudtam felfedezni összefüggést az utcai papirgyüjtés és a zürimpexi osztályvezetés között.

— Maradj csak — morogta Zebegényi sötéten és vércseként csapott le egy darab selyempapirra, amit meglebbentett a szél — inkább segits! Tudod, mi történt?

Azt feleltem volna legszivesebben: tudom, a Zürimpex egyik osztályvezetője megbolondult. De tapintatos ember vagyok, nem szóltam hát semmit, csak ráfüggesztettem rendkivül kifejező tekintetemet.

— Minden vállalatnak össze kell gyüjteni a papirhulladékát. Felettes hatóságunk állapitotta meg, hogy az mennyi legyen. A Zürimpexre öt tonnát vetettek ki.

— No és? — vonogattam a vállam. — szolgáltassatok be öt tonnát és kész.

Zebegényi megfogta mellemen a kabátot és a tüdeje legmélyéről feltörő hangon kiáltotta:

— Te is ezt mondod? Vállalatunk összesen nem használ fel egy évben ennyi papirt! Mit gondolsz, hány levelet rontanak el a gépirók, vagy hány számlát a számlázók? Összesen három tonna papirt használunk fel egy évben ... Három tonna jó papirt kapunk és öt tonnát kellene beszolgáltatni, mint hulladékot. Érted ezt?

— Hát ezért gyűjtöd a Körúton a papirt!

— Ezért — sóhajtott fel keserűen. — Munkaidő után a vállalat minden dolgozója papirt gyüjt. Felettes hatóságunk ugyanis hajthatatlan. Nem érdekli, hogy mennyi papirt használunk fel, neki öt tonna hulladék kell a Zürimpextől és kész. Már minden ismerősömnél jártam. Mindenki nekünk gyüjt. Bocsánat ... — Egy kisfiú kezéből kikapta a cukroszacskót, volt benne még három málnacukor, azt betömte a gyerek szájába, a zacskót zsebregyűrte.

— Úgy tervezzük, — jött vissza mellém — ha ebben a tempóban gyüjtünk, akkor az év végére talán sikerül összeszednünk az öt tonnát. Tegnapelőtt beszereztem háromszázhatvan hegyesvégű túristabotot.

— Minek neked háromszázhatvan hegyesvégű túristabot?

— Ennyi a vállalati létszám. Idősebbek is vannak, azok nem birnak hajlongani. Vasárnap pedig vállalati kirándulás lesz ... Az én ötletem. Tudod, hogy ilyenkor tavasszal már teleszemetelik a kirándulók a budai hegyeket ... Felszúrjuk a botra a papirt, öregem ...

Szánakozva néztem rá. Az ember nem is gondolná, hogy mit kavar fel néha egy bürokratikusan kiadott rendelkezés.

— Ha lesz használt papirom, szólok neked — mondtam részvevően.

— Jó lesz — nézett rám hálásan. — De a jövő héten két hét szabadságra megyek. A helyettesem is átveszi a papirt ... Beutalt a Szakszervezet Mátraházára ...

— Gyönyörű hely. Jól fogod magad érezni.

Megütközve nézett rám.

— Csak nem képzeled, hogy odamegyek ... Csak úgy ... öncélúan üdülni?! Szentendrén töltöm a szabadságomat! Kivettem egy szobát ... a papirgyár mellett!

VAJDA ALBERT

Az olasz keresztény-demokrata párt választási programmja



Piusz: Aldásom reá, ezt nevezem keresztényi cselekedetnek!...
De Gasperi: Én meg demokratikusnak...

ÍRÓK SORSA RÉGEN ÉS MOST



— Mi lesz a házbérrel? Mi lesz a régóta esedékes fűszerszámlával? Mi lesz az adóssággal?!! Mi lesz az adóhátralékkal?!!!

— Mi lesz a megigért színdarabbal?! Mi lesz a készítendő regénnyel?!! Mi lesz a rádióhangjátékkal?!!! Mi lesz az előadással?!!!!

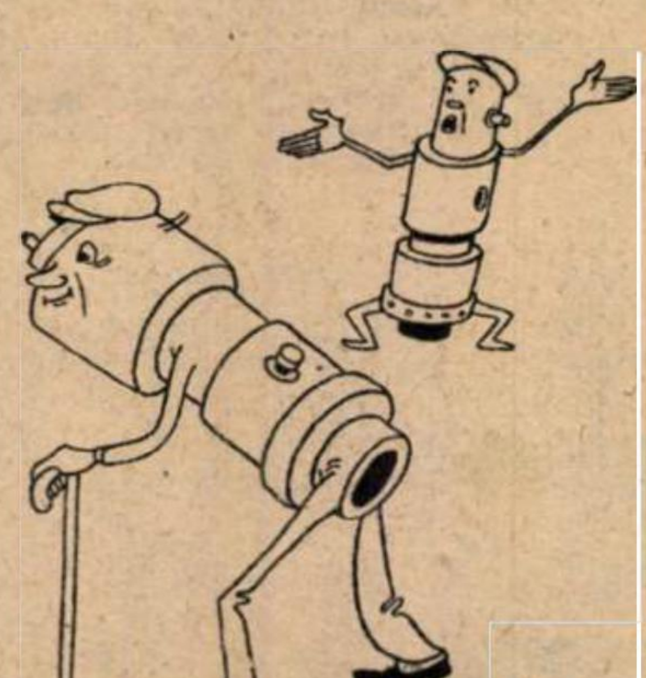


Órák egymás közt

— Hé, kartárs! Maga rosszul értelmezi a tizperces mozgalmat!
— ?
— Reggel öt percet késik este öt percet siet, ...

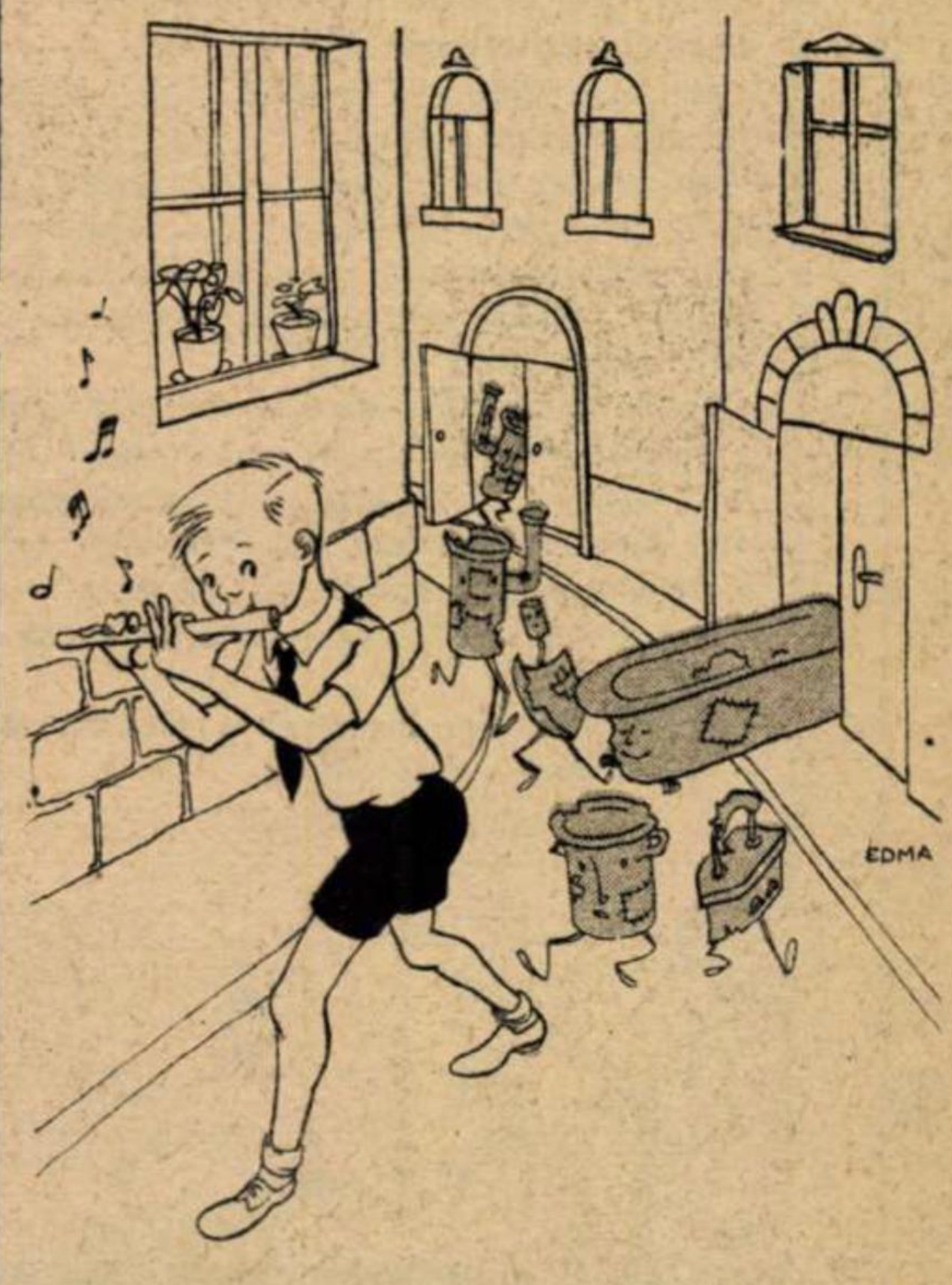
Egyes üzemek figyelmébe

Azt az időt, amig az anyagból késztermék lesz, vagyis amig a termék „átfut" a gyáron — átfutási időnek nevezzük.



— Ez magának „átfutás", szaktársam? Ez áttotyogás!

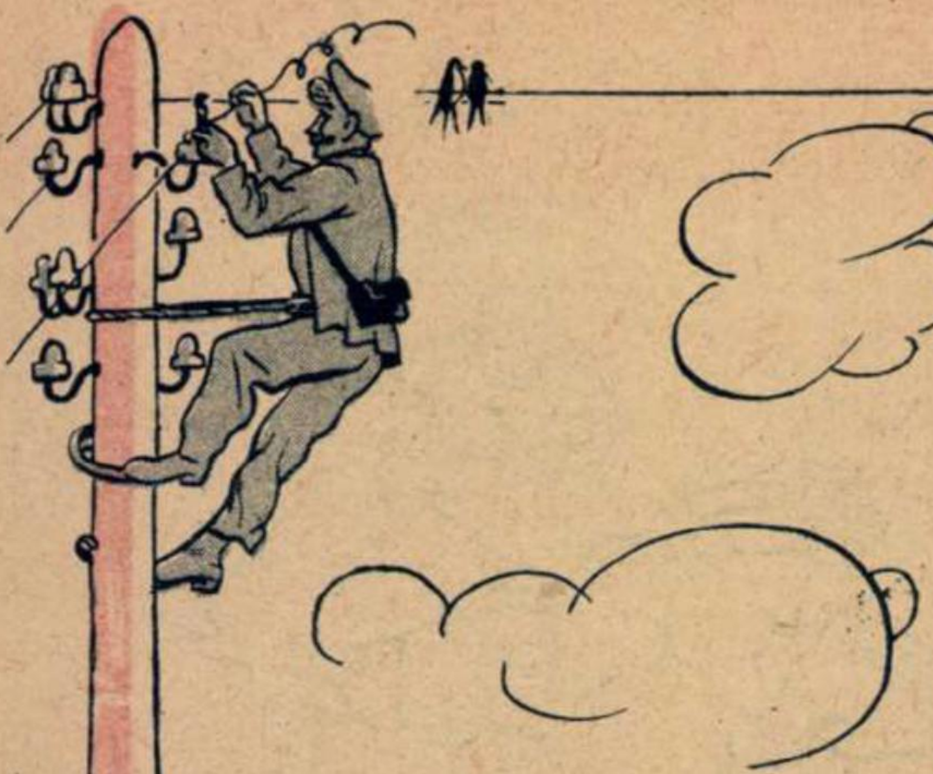
Az új hamelni patkányfogó



„A gyerekek a háztartásokban fellelhető törött, rozzant ócska vaskályhákat, horpadt és használhatatlan fürdőkádakat kicsalogatják rejtekhelyeikből."

A MÉH jelentéséből.

Ludas Matyi a GOMBAI TANÁCSNÁL



Köszöntő

Ha igaz, hogy Budapesttől Monor ugrásnyira van, Monorról egyet lépünk csupán, s máris itt állunk két festői dombhajlat között az úton, ahonnan lelátunk a verőfényben fürdő, domboktól körülölelt községre. A kék ég, a pirostetős házak, a zöldülő friss vetés, a szántóföldek barna csikjai, az asszonyokon a szines szoknyák szinfoltjai olyannak látszanak, mint egy vidáman meglobogtatott tarka kendő.

A szellő játékosan kavarja fel az úton a port, mig a lejtőn leérünk a tanácsháza elé. Futva közelednek a gyerekek. Sok, sok gyerek. Körülfognak.

— Tíz évvel ezelőtt is ilyen vidám volt az élet Gombán? — kérdezzük egy arra járó idős bácsitól.

— Vidám volt, — feleli elsötétedő arccal, — de nem itt, — összeszűkült szemmel a távolban meredező volt úri kastélyok felé mutat — hanem ott! Csak ott . . .

Választás előtt

Villanyt, telefont, iskolát, óvodát, kultúrotthont, mozit, autóbuszt kaptak felszabadulás óta a gombaiak. Felosztották az urak hatalmas birtokait. Földet kaptak. Szövetkezet is alakult. A gombaiak nem tudták, mi az igazi szabadság, — nyolc év alatt megismerték. A gombaiak, ha választani kellett, két földbirtokos közül választhatták csak ki az érdekeik „igaz" képviselőjét. Mindkét „igaz" képviselő fűt, fát igért — a választások előtt, választások után pedig felvonultak Pestre és egyetlen gombai sem látta őket a következő követválasztásig. De igéreteik teljesitését sem látták.

Évszázadok kívánsága valósult meg, amikor Gombán felosztották a földet. Jobbágysorban tartott kétszáz zsellér földet kapott. Jutott állat, vetőmag, kölcsön, segitség mindenkinek. Aztán rájöttek, hogy a két-három holdak helyett jobb kétszáz—háromszázon gazdálkodni — és megalakult a szövetkezet.

Évtizedek kívánsága valósult meg, amikor a szerelők munkája nyomán a pislogó, füstös petróleumlámpák helyett kigyulladt a kultúrát hozó fehér villanyfény. A villany után megjelent az első rádió Gombán. Az elsőt követte sok, — és, amikor a villany, meg a rádió megszokottá vált, — a község mozit kapott.

Hosszú évek kívánsága valósult meg, amikor a gombaiakhoz leköltözött az általános iskola felső tagozata. És amikor a szülők megszokták, hogy gyermekeik tanulhatnak, nyitva áll előttük a gimnázium, az egyetem, a legkisebbek nevelése is fontos kérdés lett, — és a község óvodát kapott.

A gombaiak erre gondolnak a választás előtt, — így mennek választani.



Az állatok barátja



Rákóczi Ferenc agronómust, aki a járási állattenyésztési csoport kiküldöttjeként szinte mindennapos vendég, nagyon szeretik a gondjaira bizott állatok, — csak a kulákok nem.

Ahol bürokratikusan kezelik a tagosítást



Tavaly még vékony nadrágszíj-parcellákból állott a szövetkezet földje. Ősszel megkezdődött a tagositás. Összeült a bizottság az albizottságokkal, az albizottságok a mellékbizottságokkal, a mellékbizottságok beszéltek minden emberrel külön és a szövetkezet földje egy tagba került. A régi helyett cserébe minkenki új földet kapott. Megjött a tél, voltak néhányan, akik be se járták, meg se nézték új földjüket.

Aztán feloszlott a bizottság, az albizottságok sem tartották számon az új telekkönyvi határokat.

Jönnek most már, keresik most már a földjüket, akik ősszel nem tartották fontosnak résztvenni a tagositók munkájában. Keresik, de hol? Egyetlen jegyzőkönyv tanuskodik csak a bizottságok, az albizottságok munkájáról. És ki ismeri ezt a jegyzőkönyvet? Ki felel az érdeklődőknek?

Ki más, mint Kun László tanácselnök, aki hajnaltól éjszakáig egyre csak felel. Egyébre persze nemigen marad ideje.

ÁLTALÁNOS ALSÓ . . .



Varga Ilona összel képesitőzik. Nem tanítónő még, de már tanit. Dolgozó parasztok gyereke. Gondolhatott volna azelőtt arra, hogy iskolába járjon? Nem. De megváltozott a világ, Varga Ilona tanulhatott. A mi országunkban természetes ez. Varga Ilona elhatározta, hogy meghálálja, amit kapott. Hálája természetes, mint a tanulás joga. Hiány mutatkozott tanerőkben, tehát Varga Ilona hálából tanit — és közben tovább tanul.

Hogy hálája ne maradjon meghálálatlanul, a másodikos kis Laci fiú igy felel, amikor megkérdezik:

— Édesanyád és édesapád után kit szeretsz legjobban?

— Vajga Ilona pajtászt!

. . . és a felső

— Parasztgyerek és tanulni akar? Minek az? — kérdezték volna a falu urai tiz év előtt.

Tóth Lajos sohasem volt túl a falu határán. Akkor látott villanyt, amikor Gombán először felgyulladt. Elektromérnöknek készül. Hogy miért? Elmondja ő maga.

— Amikor a község villanyt kapott, akkor láttam először világosan hogy a technika, a gép, a tudás milyen hatalmat jelent. Hiszen az egész falu élete megváltozott . . . és az enyém is . . . Elhatároztam, hogy általános gimnáziumba megyek. Elektromérnök lesz belőlem.

Nyitva áll az út.

Valahol Ausztriában



Négy uraság borul össze valahol Ausztriában. Horthy Miklós rokonai. Patay, Máriássy, Kenyeres és Scitovszky úr, akik korlátlanul uralkodtak Gombán és hozzájuk tartozott a környéken még hét falu. Elképzeljük, amint érdeklődő arccal forgatják az újságot és büszke örömmel igy beszélgetnek:

— Uhaim, benne vagyunk a sajtóban! — újságolja az egyik.

— Pedig már régen eltávoztunk Magyarországról — jegyzi meg nagyot és keserveset sóhajtva a másik.

Aztán tovább olvassák az újságot és felcsillanó szemmel veszik számba az eredmények mellett a hibákat. Boldogok, hogy, bár „eltávoztak", maradt képviselőjük, aki híven szolgálja érdekeiket.



— Mit szóltok a mi áldott papunkhoz? — emlegeti az egyik. — Képzeljétek, uhak, bibliaórát tart!

— Az jó dolog — helyesel a másik. — A népnek kell a lelki malaszt.

— Kell, kell, de nem ez a fontos. Mit gondoltok, mikor tartja?

— Ugyan mikor?

— Amikor népnevelő-értekezlet van. Csütörtökön.

— Ez semmi, — folytatja a másik. — Hittanórát is tart a mi papunk. Mi a véleményetek, mikor tartja?

— Azt is csütörtökön?

— Dehogy, azt vasárnap, mert vasárnap van a mozielőadás! Hahaha!



— Hát a mi nagygazda barátunk! — folytatja a harmadik. — Tudjátok, az mit csinál?

— Mondd el! — biztatják a többiek.

— Semmit. Egyáltalán semmit.

— És ez miért jó nekünk?

— Mert a tanács kénytelen arról is gondoskodni, hogy a mi nagygazdánk földje fel legyen szántva, be legyen vetve. Képzelhetitek, mennyi baja akad.

— A földművesszövetkezetben sincs minden rendben, — vihog a negyedik úriember. — A répamag drágább Gombán, mint a szomszéd faluban . . .

— Hihi! Semmi az! — nevetgél közbe ismét az első. — Mit gondoltok, hogy gyűjtött egy ismeretlen barátunk fémet Gombán?



— Ugyan hogy? — érdeklődtek a többiek.

— Egyszerűen. Szétvert egy jó autót! Lett belőle ócska vas. Ez aztán az öröm! Nem igaz? . . .

— Azt hiszem, van ott nekünk egy-két hű emberünk, csak még nem tudjuk, kicsoda — vág bele egy másik. — Két napig nem árultak húst a boltban, pedig házhoz vitték nekik. Sikerült elterjeszteni a tájékozatlanok között, hogy egész Magyarországon elfogyott a hús! Hahaha!

— Ez aztán igen! De olvassuk csak tovább! . . . Micsoda? Mit ír ez az újság? . . . Hogy leleplezték az ellenséget? . . . Hogy moziba járnak a gyerekek, nem hittanórára? . . . Hogy csak néhány babonás vénasszony hallgatja a papot? . . . Hogy jól halad a tavaszi munka? . . . Óh, ha így áll a dolog, akkor nincs is minden olyan nagyon rendben. Gomba más lett, mint amilyen a régi szép időkben volt . . .

— Hajaj, uhak, megváltozott egész Magyarország, — sóhajt egy keserveset az első. — Nem olyan, mint régen volt. Emlékeztek még? . . .

És a négy „eltávozott" úriember emlékeibe merül. Vágyaik a képzelet szárnyán elrepitik őket Gombára. Emlékeznek, — és, ha eszükbe jut a kilakoltatás, a bot, a zsellérnek kijáró pofon, — ijedten rezzennek fel álmaikból.

Mert érzik, hogy emlékeznek a gombaiak is.

ORSZAGH GYÖRGY

LUDAS MATYI. — Felelős szerkesztő: **GÁDOR BÉLA.** — Szerkesztő: **TABI LÁSZLÓ.** — A kiadásért felel: a Lapkiadó Vállalat igazgatója. — Szerkesztőség. VII., Lenin-krt. 9—11. Telefon. 222-271, 221-293. — Kiadóhivatal: VII., Lenin-krt. 9—11. Telefon: 221-285. — **Terjeszti Posta Központi Hírlap Iroda O. V. Előfizetés, személyes ügyfélszolgálat: V., József nádor-tér 1. Telefon: 183-022, 180-850.** — Budapesti Szikra Nyomda, V., Honvéd-utca 10. — Felelős vezető Lengyel Lajos igazgató. — Példányszám: 257.000